

**AZ
ISZKASZENTGYÖRGYI
VACKOR ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

„Hej, óvoda, óvoda, te kacsalábon forgó ékes palota!”

Tartalom

1. Az óvoda jellemzői.....	7
1.1 Személyi feltételek	13
1.2. Tárgyi feltételeink.....	14
1.2.1 Programunk eszközsükségele	16
1.3. Óvodánk kapcsolatrendszere	17
1.4 Szakmai, pedagógiai hitvallás.....	22
1.5. Gyermekkép, óvodakép	23
1.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	23
1.6.1. Napirend, hetirend	25
2. Az óvodai nevelésünk célja	27
3. Az óvodai nevelés feladatai	28
3.1. Egészséges életmód alakítása.....	29
3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	34
3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	37
3.3.1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció	38
4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	42
4.1. Játék.....	42
4.2. Verselés, mesélés	51
4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	54
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	58
4.5. Mozgás.....	63
4.6. A külső világ tevékeny megismerése.....	69
4.7. Hagyományőrző tevékenységek.....	74
4.8. Munka jellegű tevékenységek	77
4.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	79
5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	82
6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén	83
7. Gyermekvédelem az óvodában	86
8. Az óvoda szakmai dokumentumai	89
9. Helyi óvodai nevelés programunk beválásának vizsgálata	90
10. Legitimációs záradék	94
11. Érvényességi rendelkezések	95

ÓVODÁNK ADATAI

Neve:	Iszkaszentgyörgyi Vackor Óvoda- Mini Bölcsőde és Konyha
Címe:	8043 Iszkaszentgyörgy, Mándi Márton tér 2.
Telefon:	+36-22-612-472; +36-22-612-479
E-mail:	iszka.vackorovi@gmail.com
Fenntartója:	Iszkaszentgyörgy Községi Önkormányzat 8043 Iszkaszentgyörgy Kossuth tér 1. Telefon: +36-22-441-010
Alapító okirat száma:	375./ 1974. I-186-16/2019
Kelte:	1974. május. 8.
Legutóbbi módosítás:	2022. augusztus 31.
Az óvoda vezetője:	Polyák-Ruff Mónika óvodavezető
A program benyújtója:	az óvoda nevelőtestülete

BEVEZETŐ

**"Hadd fusson a gyermek álmok fuvaltatán
Csapongva illanó arany lepkék után!
Legyen, mint a tavasz, vidám tekintetű,
Kis ajka zendüljön, mint égi csöngettyű!
Harmatos bokrétát hadd tépjen a mezőn!
Hajolj le, csókold meg, öleld szívedre hőn!
Becéző szeretet övezze fürtjeit -
Töröld le gyöngéden a gyermek könnyeit!"**

- Pósa Lajos -

A magyar óvodák története 1828-ban, az első óvoda nyitásával kezdődött, intézményeink sok éves múltra tekinthetnek vissza. Törvényi szabályozása is több mint száz éves. Figyelemre méltó az oktatásról szóló 1985 évi I. törvény, amely a nevelési-oktatási rendszer szerves részeként, önálló nevelési-oktatási intézménnyé nyilvánította az óvodát. Az 1993. évi LXXXIX. törvény megerősítve az előzőt, az óvodát, mint szakmailag önálló nevelési intézményt a közoktatási intézményrendszer szerves részeként tekintette. A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről, valamint a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról megjelenése az óvodáknak meghatározta az oktatáspolitikai alapelveit, kihangsúlyozta az óvoda feladatait.

A magyar óvodák az elmúlt évtizedek alatt meg tudták őrizni pedagógiai tisztaságukat, a **gyermekközpontúságot**, mint alapszemléletet. A pedagógiai szabadság hatására már az 1993-as törvény megjelenése után sokszínűsödtek az óvodák (alternatív programok). A nevelőtestület maga dönti el az országos alapprogram keretein belül, hogy milyen úton akar járni.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy a gyermek fejlődéséért az óvoda és a család együttesen felel. A meghatározó szerep mindvégig a családé kell, hogy legyen.

A legjobb óvoda és óvónő, a legjobban megválasztott, illetve megírt program sem tudja pótolni a családi fészek melegét, legfeljebb csak kiegészíti azt. A gyermekeknek legnagyobb szükségük a **szeretetre** van, a **játékra, szabad levegőn való sétákra,**

mozgásra. Megváltozott társadalmunk a benne élő egyéntől egyre többet követel. A változással együtt járó verseny kezdete mindinkább kitolódik a gyermekkor felé. Gondolnunk kell azonban arra is, hogy a gyermeki lélekből el ne vesszen az, ami gyermeki (kevés az idő a szabad játékra, egyre több az egyéni foglalkozás - angol, informatika, lovaglás, úszás). Legfontosabb mégis az, hogy a szülők biztonságban tudhassák gyermekeiket az óvodában, miközben olyan oktatást és nevelést kapnak, amely növeli műveltségüket, képességeik fejlődnek, erkölcsi és társadalmi felelősségérzetük kialakul. Emellett nem szabad megfeledkezni a szabad játék fontosságáról!

A **pedagógust** a következő tulajdonságok segítik a munka megvalósításához: legyen **önzetlen, türelmes, emberszerető, áldozatkész.** Nem hiányozhat, mint személyiségvonás a **kreativitás, optimizmus, határozottság, szervezőkészség, igazságérzet.** Nem lehet hideg, elutasító, melegségre kell törekednie, elfogadó, a gyermek önmegvalósítását elősegítő nevelő legyen. A pedagógus is ember, aki a legtöbbet önmagából adja. Akkor tud empatikus, toleráns lenni, ha van benne kellő szeretet az emberek iránt. Mindennek az alapja a mások elfogadása. A pedagógus erkölcsi feladata a gyermekekbe oltani az egymás iránti szeretetet és tiszteletet.

A szeretet tevékenység. Szeretni elsősorban annyi, mint **adni**, nem pedig kapni. A szeretet cselekvő jellegének alapelemei: a **törődés, a felelősség, tisztelet** és az **ismeret.** Az ember azt szereti, amiért fárad-tesz valamit. A felelősség annyit jelent, hogy megfelelek egy másik emberi lény kimondott vagy kimondatlan igényének. A szeretet harmadik összetevője a tisztelet. Tiszteletben tartani valakit annyi, mint azt akarni, hogy aszerint fejlődjön és bontakozzon ki, amilyen. Nem azt tiszteltem, akinek lennie kellene, hanem azt, aki ő maga. Tisztelni csak azt tudjuk, akit ismerünk. A gondoskodás és a felelősség vak, ha nem vezeti az ismeret.

Megismerni: a fejlesztés nem valósítható meg a személyiség feltárása nélkül. Az igazán hatékony, eredményes nevelőmunka egyik leglényegesebb feltétele a gyermek megismerése.

Rendkívül fontosnak tarjuk a törvénynek megfelelően a gyermeki jogok megerősítését, egyenlő hozzáférés biztosítását. **Döntéseink alapját, elveit, célját minden esetben a gyermekek érdekei jelentsék.** A gyermek védtelen, kiszolgáltatott és nem tud védekezni

a helytelen döntések ellen. **Az óvoda a gyermekekért van.** A gyermek számára a legmegfelelőbb nevelődési környezet az, amelyben gyermeki jogai maradéktalanul megvalósulnak, érvényesülnek.

„A tanítás csak információt tölt a fejekbe, de a nevelés: növel. Nem mennyiséget ad, hanem minőséget. Segít egy rózsának igazi rózsává válni. És egy gyereknek megtalálni és kibontani önmagát.”

Müller Péter

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának alapelvei

Nevelőmunkánkhoz az Alapprogram adott alapot. A kormány kiadta az óvodáknak az óvodai nevelés országos alapprogramját, mely meghatározza az óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Alapelvek:

- Az óvodai nevelésnek **a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására** a gyermeket megillető jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia, úgy, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas óvodai nevelésben.
- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget, gondoskodás - **különleges védelem** illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a **család joga és kötelessége**, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- Különös gondot fordítunk a hátrányos helyzetű, a felzárkóztatást, hátránycsökkentést igénylő, a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére.

Az óvodánk saját nevelési programja alapján dolgozik, amelyeknek összhangban kell állnia az óvodai nevelés országos alapprogramjában foglaltakkal.

Ezekkel a gondolatébresztőkkel kezdtük el az óvoda saját Pedagógiai Programjának előkészületeit, majd módosításait, és a megvalósítás útján sem hagytuk figyelmen kívül.

1. Az óvoda jellemzői

Székesfehérvárról Várpalota irányában a Sárrét sík vidéke után festői táj tárul elénk. A Bakonyból délre nyúló Iszka-hegy kifli alakú ölében húzódik meg Iszkaszentgyörgy.

Az óvoda az 1939-ben épült református iskola többször átalakított épületében működik. Az első átalakítás és felújítás 1969-ben volt, amikor is óvodává alakították az épületet. Egycsoportos intézményként működött 1978-ig, akkor hozzáépítettek még egy csoportot. Újabb átalakítás 1996-ban történt, amikor egy újabb csoporttal bővült az óvoda. 2008-ban pályázati forrásból megvalósult a tornaszoba, logopédiai és orvosi szoba, mozgássérült WC és az akadálymentesítés. Elkészült a mai igényeknek megfelelő indukciós hurok. 2015-ben az óvoda épületéhez egy újabb csoportszobát, és kiszolgáló helyiségeket építettek, melyet 2016 februárjában adtak át. 2017-ben pedig a főzőkonyha bővítésére került sor. Jelenleg modern, jól felszerelt óvodával büszkélkedhetünk.

Az óvodába járó gyermekek Iszkaszentgyörgyiek, és érkeznek gyerekek szerződés alapján Bakonykútiból is. Mivel az elmúlt években megnövekedett a falunkban lakó gyermekek száma, így más településről gyermeket csak ritkán tudunk felvenni, de az elmúlt években a környező településekről is sok gyermek jelentkezett hozzánk. Az óvoda jelenleg négy csoporttal működik, ahol három csoportban azonos, illetve hasonló életkorú gyermekek vannak. Jelenleg egy vegyes csoportunk van, ahol a nagycsoportosok mellett mini csoportos új gyerekeket is fogadunk. A nagycsoportos korú gyermekek kis létszáma miatt döntöttünk a vegyes csoport mellett.

A környezet ápolása, rendbetétele nem csak szemet gyönyörködtető, hanem nevelést elősegítő, esztétikai élményforrás is. A gyermekben környezetének minden megnyilvánulása visszhangra talál, fogékony a szépre. A szépség előfeltétele a tisztaság és a rend, amire nagy hangsúlyt fektetünk az óvodában és környékén egyaránt. Mint már említettük gyönyörű környezetben élünk, közel az erdő, sokat sétálhatunk a környéken. Rengeteg ismeretszerzésre alkalmasak ezek a séták, hisz minden időszak tartogat

meglepetéseket számunkra. A tavaszi virágok megjelenésétől a madárdaltól hangos nyáron keresztül az első sárga levelek megfigyelésén át a zúzmarás fákban gyönyörködve télen az etetőkre járó madarak megfigyeléséig, számos lehetőség adódik a gyermekeknek az élményszerzésre. Törekszünk az udvar szépítésére, növények ápolására. Az óvoda előtti kert a falu gyöngyszeme. Csendes, békés udvarunkon a lehető legtöbbet tartózkodunk. Az óvodához tartozó új hátsó udvarrésznek is elkezdődött a hasznosítása. Már elkészült az óvoda műfüves pályája.

A környezeti adottságokból adódóan kiemelkedő feladatunk a **környezetvédelem** és az **egészséges életmódra nevelés**. Szükséges, hogy a gyermekeink megismerjék a természeti környezetet, becsüljék és védjék azt. 2009-ben pályáztunk először a **Zöld óvoda** címre, melyet már két ízben megnyertünk. A név kötelez. Folytatjuk az egészséges életmódra nevelést, amelyet a korszerű táplálkozással is elősegítünk. Korszerű táplálkozáson az egészség megőrzését szolgáló élelmiszerek fogyasztását értjük. Fontosnak tartjuk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését. Változatos étkezésre törekszünk, támogatjuk az újdonságok bevezetését. A kisgyermekkorban kialakított étkezési kultúra egy életre szól. Az ételallergiával rendelkező, vagy más kulturális szokásokkal rendelkező gyerekek megfelelő táplálkozásához közös megoldást keresünk a szülőkkel. Az iskolai étkeztetést is a konyha biztosítja, így a falu iskolájába íratott óvodások már a megszokott ízekkel találkozhatnak.

Egy faluban a **néphagyományok** erősebben mutatkoznak, mindenképpen része az életünknek, így az óvodákra is hatással van. Természetesen az elmúlt évtizedekben ezek a hagyományok is változtak, átalakultak. A hagyományőrző tevékenységeket fontosnak tartjuk, különböző rendezvényeken, ünnepeken, munkadélutánokon adunk neki teret.

Vannak az óvodában hagyományos **ünnepeink**, (anyák napja, évváró, Mikulás, karácsony, gyereknap stb.) A naptári évhez fűződő népszokások ápolása hangulatosabbá, élmény telibbé teszi a jeles napok várását, az ünnepeket. A szülők és Óvónők elképzelései alapján, változhatnak ünnepeink lebonyolítási szokásai.

Óvodánk arculatát, óvodapedagógusaink személye, szakmai intelligenciája és a nevelőmunka minősége határozza meg. Nevelési elveink, helyi sajátosságaink kialakításában is döntő jelentőségű a személyük. Számba véve a képességeinket, tulajdonságainkat, érdeklődésünket, felkészültségünket, terhelhetőségünket, elképzeléseinket, felvázolhatjuk a jövőt.

Hónap	Program megnevezése	Pontos dátum	Program leírása	Program felelőse
	Őszi dekoráció	2022.09.01.		Csiga csoport
2022.Szeptember	Régi nagycsoportosok iskolába kísérése	2022.09.01.	A tavalyi nagycsoportos óvó nénik felkísérik a gyerekeket az iskolai tanévnyitóra	Süni, Méhecske csoport
	Cimbora, és Mihály nap	2022. 09.30.	Közös ismerkedős délután régi, és új szülők számára. Nagyok szereplése kirakodó vásár.(Zsákbamacska)	Minden csoport felelős
2022.Október	Zene Világnapja	2022.10.01.	Gabi, Éva, Adri zenés műsor	Katica,Süni
	Állatok Világnapja	2022.10.04.	Csoportos program	Folyosó: Csiga csoport
	Idősek világnapja	2022.10.	(Faluk rendezvény)	Csiga csoport
2022.November	Márton nap	2022.11.11.	Csoportonként lámpás készítés, közös felvonulás	Csiga csoport
	Adventi barkácsolás	2022.11.28-12.02.	Közös barkácsolás a szülőkkel	Nov: 28: Katica 29: Méhecske 30:Csiga 12.01.:Süni 12.05.Vásár-Süni
	Téli dekoráció	2022.11.30		Katica csoport

2022. December	Mikulás várás	2022.12.06.	Iskolások műsora, Mikulás érkezése	Óvónénik
	Szeretetvásár	2022.12.05- 2022.12.16.	Gyűjtés, adakozás, becsületkassza- ajándékvásár	Süni csoport
	Adventi gyertyagyűjtés		Hétfőnként más-más csoport	11.28: Katica 12.05: Méhecske 12.12:Sün 12.19.Csiga
	Falu advent	Advent egyik vasárnapja 2022.12.19.		Csiga csoport
	Ovis Karácsony		Közös ünneplés, nagyok műsorával	Csiga csoport
2023.Január	Madárkarácsony	Január tetszőleges hetén, egyéni tervezés szerint	Madáretetés, madárvédelem	Csoportonként
2023.Február	Farsang- télbúcsúztatás	2023.02.17.	Csoportonként ünnepelve (Kicsit nyílt- kicsit zárt)	Mind a négy csoport
	Mohai Tikverőzés	2023.02.28.	Télűző mulatság Mohán	Csiga,Sün csoport
	Tavaszi dekoráció			Méhecske csoport
2023.Március	Március 15. megünneplése	2023.03.14.	Ünnepség megszervezése(Kákics) Ampli Feri bácsi	Csiga csoport
	Víz világnapja	2023 03.22.	Azon a héten csoportonként	Sün folyosó
	Tavaszi Nyílt Szakmai délelőttök			03.21.Katica 03.22.Sün 03.23.Csiga 03.24.Méhecske
	Húsvét	2023.04.05.	Ajándékkészítés	Közös ünneplés

2023.április	Föld napja	2023.04.21.	Egy gyermek-egy palánta	Csiga csoporté mindkét Föld napi rendezvény és Folyosó
	Autómentes nap	2023.04.21.	Nagycsoportos fiúkkal közös díszítés	Katica,Csiga Csoport
	Májusfa állítás	2023.04.28.		
2023.Május	Anyák napja			Katica: 05.02 Méhecske:05.03. Csiga:05.04. Sün: 05.05.
	Csiga ballagás			2023.05.26.
	Madarak és fák napja	Május 12.	Iskolásokkal közösen mini csoport kivételével	
	Vackor hét	2023.05.30- 2023.06.02.	májusfa kitáncolás, vendéglátás, gyermekprogramok.	Mind a négy csoport.
	Vackor Gála	2023.06.02.	Évzáró műsor a Művelődési házban	
	Vackor Bál	2023.06.03.		
2023.Június	Nyári dekoráció	2023.05.31.		Süni csoport
	Kirándulások	2023. 06.01.	Minik kicsik helyben, középsősök, nagyok busszal	

1.1 Személyi feltételek

Az óvodában összesen 13 fő alkalmazott dolgozik:

Óvodavezető	1 fő
Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus	8 fő
Szakképzett dajka	4 fő
Pedagógiai asszisztens	1 fő

A konyhát az óvoda üzemelteti, összesen öt teljes munkaidős, és egy rész munkaidős dolgozóval. A karbantartói feladatokat részmunkaidőben látja el egy fő.

Az óvodapedagógusok főiskolai végzettséggel rendelkeznek, öt fő szakvizsgázott. Egy fő végzi a vezetői teendőket, kinevezett vezetőként. A folyamatos tanulást, **továbbképzéseken** való részvételt, minden pedagógus fontosnak tartja. Érdeklődésüknek és egyéniségüknek megfelelő képzéseken vesznek részt. Fontos, hogy nyitottak legyünk az újdonságok iránt, fejlődni és tanulni akarjunk. Elmondhatjuk, hogy az óvodánk pedagógusai színes egyéniségek. Mindenki hozzáteszi közösségünkhöz az egyéniségét, érdeklődési körét, ötleteit. Ez viszi előre az óvodánkat, segíti a szakmai fejlődést.

Törekednie kell minden óvodai dolgozónak, a derűs, vidám, kiegyensúlyozott légkör kialakítására. Ezt nélkülözhetetlennek tartjuk a jó munkához, így lehet együtt munkálkodni a gyermekekért.

A dajkák szakképzettek, nevelést segítő partnerek, és fontos szerepet töltenek be minden csoportban. A pedagógiai asszisztens a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátása érdekében segíti az óvodapedagógusok munkáját. Az óvodapedagógus a dajkával és a pedagógiai asszisztenssel együttműködve vesz részt a gyermekek nevelésében, fejlesztésében. A dajkákkal való munkakapcsolatnak minden csoportban szorosnak kell lennie, hiszen eredmények csak összefogásból szülehetnek.

Az óvodai nyitva tartás alatt mindig van óvodapedagógus az óvodában.

Kivételes esetben engedélyezett a segítő személyzet felügyelete 6-8 óráig, illetve a délutáni órákban. Reggel 6-tól délután 17-ig tartunk nyitva. Óvodánk összevont csoportban üzemel reggel 6 órától 8 óráig és délután 16-tól 17 óráig.

A munkánkat, külső szakember **logopédus, gyógypedagógus** is segíti, így a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése biztosított. Logopédusunk hetente két alkalommal foglalkozik a rászoruló gyermekekkel. Sajnos egyre több a beszédhibával küszködő gyermek, sok gyermek érkezik az óvodába megkésett beszédfejlődéssel.

A szülők kérésére és finanszírozásával, fakultatív foglalkozásokat is szervezünk. Igényfelmérés után más, a szülők által kért és támogatott tevékenységekre is nyitottak vagyunk (pl.: torna). Szívesen adunk teret minden, természetesen az elveinkkel megegyező, legfőképp az egészséges életmódot segítő programoknak. Nagyon fontos, hogy ez esetben is minden alkalommal megfelelő szakember foglalkozzon a gyermekekkel. Külső szakember már most is tart néptánc oktatást délelőttönként, heti egy alkalommal. Óvodánk hittan oktatást is szervez, természetesen költségtérítés nélkül.

Természetesen az óvodai munka középpontjában a gyermek áll. Nálunk minden feltétel adott, hogy az itt dolgozók közös, összehangolt munkájával nevelő munkánk eredményes legyen.

1.2. Tárgyi feltételeink

Óvodánk eszközszerkezete

Az óvoda épületében négy csoportszoba kapott helyet, a négy foglalkoztatóhoz öltöző és mosdó is tartozik. Tornaszobánkat minden csoport legalább hetente egyszer használja, és a gyógypedagógus is tart fejlesztő tornát. Eszközellátottságunk rendkívül jó, sok mozgásfejlesztő eszközünk van, több speciális eszközzel, melyek kiválóan alkalmasak terápiás tornára is. Az átépítés után a logopédia új helyet kapott, új, jól felszerelt fejlesztő szoba áll rendelkezésre. Minden csoportban esztétikus bútorok találhatóak, a csoportok felszerelése megfelelő. Játékeszközöinket folyamatosan bővítjük, így e téren az ellátottság nagyon jónak mondható. Minden csoportban van elegendő- baba, építő és társasjáték, mesekönyvek, szerepjátékhoz szükséges eszközök.

Folyamatosan felülvizsgáljuk, bővítjük, szükség esetén cseréljük az udvari játékokat. Az idén új játékokat vásárolunk, a régi játékok pedig a hátsó udvarra kerülnek.

Az óvodai tanulás eszközei minden tevékenységhez adottak. Az óvónők is készítenek játékokat, eszközöket, ezekhez a szükséges anyagok rendelkezésre állnak. A jövőben is kiemelt feladat lesz az eszközpótlás. Jelenleg egy CD lejátszó magnónk van. További terveink között szerepel egy projektor és laptop beszerzése pályázat segítségével.

A dolgozók öltözködésének lehetőségei, adottak, minden dolgozó rendelkezik külön öltöző szekrényel.

Informatikai eszközök

Az óvodában jelenleg két számítógép és egy laptop áll rendelkezésünkre, de minőségük már nem megfelelő. Szándékunkban áll az eszközbővítés, amennyiben anyagi helyzetünk engedi.

Mesekönyvek

Ezen a területen nagyon nagy volt az elmaradásunk, de az elmúlt években sokat fejlesztettünk, és folyamatosan törekszünk a könyvállomány bővítésére. Minden csoportban az életkori sajátosságokat figyelembe véve van elegendő verses- és mesekönyv, de a mindennapi mesélést a gyermekek otthonról hozott könyveiből és a pedagógusok saját könyveiből sem hagyhatjuk ki. A program megvalósításához megfelelő az ellátottság, de a folyamatos pótlás, bővítés elengedhetetlen.

Szakkönyveink

Az óvónők az érdeklődésüknek megfelelő szakkönyvek beszerzésére törekednek. Az óvodai szakkönyvek bővítése, korszerűsítése folyamatosan szükséges.

A személyi és tárgyi feltételeink a tervezett fejlesztésekkel, továbbképzésekkel nagyobb

volumenű anyagi ráfordítás nélkül alkalmasak a program végrehajtásához. Az eszközrendszert a fenntartó anyagi forrásai szerint és a pályázati lehetőségeket kihasználva próbáljuk gyarapítani. Amennyiben minden évben megfelelően tervezett és elfogadott költségvetés áll az óvoda rendelkezésére, az intézmény működése és fejlődése garantált lesz.

1.2.1 Programunk eszközzükséglete

A 20/2012 (VIII: 31.) EMMI rendelet 2. számú mellékletében meghatározott, az óvodák kötelező (minimális) eszközeinek és felszereléseinek jegyzékében foglaltak a mi helyi programunk megvalósításához kis kiegészítéssel elegendőek. A törvényi előírások feletti eszközigeny:

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök

- Padok, labdák, szalagok, karikák, babzsákok, kislétra. Wesco elemek, gördeszkák, tricikli, roller, egyensúlyozó játékok, forgó fotel, trambulín, bóják, különféle méretű gimnasztika labdák. Egy csoport foglalkoztatására, illetve egyéni, vagy kiscsoportos foglalkozásban elegendőek.

Ének, zene, énekes játékok eszközei

- Hangszerek, gyermekcsoportonként egy garnitúra.
- Felnőtt hangszerek, furulya / csoportonként/.

Kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök, népi játékok eszközei.

- Szarvacskák, fonatkészítők / szádfa/, szövőkeretek, fonalak, gyöngyök, agyag vagy gyurma. Egyszerre egy kiscsoportos foglalkoztatásra elegendőek.

Természeti – emberi - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök

- Udvari szemetes, madáretető, játéktükör, természetvédelmi társasjátékok, szemléltető eszközök, esetlegesen a Zöld óvodai programokhoz szükséges

eszközök, matematikai szemléltető eszközök.

Munka jellegű tevékenységek eszközei

- Kötények, kisebb méretű seprű, gereblye, fonott kosarak, öntözőkannák, kerti szerszámok.

1.3. Óvodánk kapcsolatrendszere

Óvoda és család kapcsolata

Nevelési szempontból különös jelentőséggel bír az a két színtér, ahol a gyermek él, ahonnan érkezik az óvodába, illetve ahová hazatér nap, mint nap. Ez a két színtér a család és az óvoda.

Már az országos alapprogram alapelvei között is szerepel, hogy a nevelés elsősorban a család dolga. A gyermek érdekeit szolgáló közös nevelés csak jó óvoda – család kapcsolatban lehetséges. Óvodai nevelésünk a családi nevelés kiegészítője. Gyakorlati munka tapasztalata azt igazolja, hogy az óvodában kialakított normák, szokások csak akkor lesznek maradandóak, ha azok a családi házban megerősítést nyernek.

Kapcsolatunkban az óvodának kell felvállalnia a kezdeményező szerepet. Fontos, hogy minél jobban megismerjük a családok szokásait, nevelési nézeteit, életvitelét.

Ennek érdekében:

- Nyugodt, őszinte, bizalmon alapuló kapcsolatra, korrekt partneri együttműködésre törekszünk az óvodapedagógus és a család között.
- Betekintést nyújtunk az óvoda életébe, melyen keresztül a szülő tapasztalhatja, hogy gyermeke jól érzi magát.
- Magatartásunkban és személyes kapcsolatunkban a szülő tiszteletben tartását helyezzük előtérbe.
- Erősítjük a gondolatot, miszerint gondjaikkal, problémáikkal bármikor fordulhatnak a pedagógusokhoz, mert együtt sikeresebb a megoldás.
- Felhívjuk figyelmüket, hogy az együttműködés a szülőknek nem csak joga, hanem kötelessége is.

Kapcsolattartásunk formái:

- Beiratkozás
- Anyás, vagy akár apás beszoktatás
- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Fogadó órák
- Családlátogatások
- Nyilvános óvodai ünnepek, hagyományok megrendezése.
- Napi találkozások
- Szülői munkaközösség működése,
- Munkadélutánok

Egészségügyi szolgálat

Kapcsolatunk a védőnővel és a gyermekorvossal folyamatos és rendszeres. A törvényben előírt kötelezettségünknek eleget teszünk, évente két alkalommal az óvodába járó gyermekek fogorvosi szűrésen vesznek részt.

Gyermekjóléti szolgálat

Az óvoda kapcsolatot tart a gyermekek veszélyeztettségének megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Az óvoda segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni. Az intézmény a gyermekjóléti szolgálattal közvetlen kapcsolatot tart fent.

A kapcsolattartás formái, lehetséges módjai:

- a gyermekjóléti szolgálat értesítése – ha az intézmény a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja,
- esetmegbeszélések, értekezletek – az intézmény részvételével a szolgálat felkérésére.

Kapcsolattartó személy: gyermekvédelmi felelős és az óvodavezető

Pedagógiai szakmai szolgálatok

A szakmai szolgáltató intézményekkel való kapcsolattartásunk kettős célú:

1. továbbképzések, szakképzések igénybevétele
2. szaktanácsadók, szakértők segítségével nevelőmunkánkba a külső kontroll beépítése.

Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolattartás

A kapcsolattartás formája elsősorban eseti, mely kiterjed:

- gyermek fejlettségével, személyiségével, magatartásával összefüggő szakvélemény megkérésére;
- az iskolai alkalmasság, felkészültség kérdéseinek megállapítására;
- a gyerekek Pedagógiai Szakszolgáltatnál történő fejlesztésére, foglalkozására;
- az óvodavezető konzultációs kapcsolatot tarthat, megállapodhat az együttműködés formáiban a Pedagógiai Szakszolgálathoz vizsgálatra küldött, vagy fejlesztő foglalkozásokon résztvevő gyermekekkel kapcsolatban.

Iszkaszentgyörgy Község Önkormányzata (fenntartó)

Törekszünk a tiszteleten alapuló munkakapcsolat megőrzésére, gondot fordítunk az ügyviteli munkában a rugalmasságra, pontosságra. A fenntartónak telefon, levél, e-mail formájában, szóbeli vagy írásos tájékoztatást nyújtunk. Kötelezően megküldjük a különböző statisztikai, tanügy-igazgatási, és az egyéb témában kért jelentéseinket.

A kapcsolattartás formái és módja:

1. testületi üléseken való részvétel
2. megbeszéléseken való részvétel

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata folyamatos.

Alapítvány:

Alapítvánnyal 2006 óta rendelkezünk.

Neve: „Iszkaszentgyörgyi Óvodásokért Alapítvány”.

Célja: A rendelkezésre álló pénzeszközökből az óvodába járó mindenkori gyermekek környezetének javítása. A gyerekek játékeszközeinek bővítése, szemléltető eszközök beszerzése, kirándulások-ünnepek szervezése és támogatása.

Óvoda- Iskola kapcsolata

A gyermekek zavartalan iskolakezdését elősegíthetjük azzal is, ha az iskolával megfelelő tartalmi kapcsolatot alakítunk ki.

Célunk:

- Az óvodás kisgyermek iskolába lépésének megkönnyítése
- Szorongásmentes légkör biztosítása
- Az óvodában kialakított jó szokások továbbvitele
- A gyermekek tudásvágygal telve, kíváncsian, örömmel menjenek az iskolába
- A tanító nénik és óvodapedagógusok folyamatos kapcsolattartásának és kommunikációjának elősegítése
- Közös rendezvényeken való részvétel

Feladatok:

- Pozitív érzelmi töltés kialakítása a pedagógusok, a leendő elsősök és a nagyobb tanulók között
- Az iskola életének, épületének az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése.

Jelenlegi közös programjaink:

- Intézménylátogatások /iskolalátogatás a nagycsoporttal, a tanító néni látogatása a nagycsoportban/
- A nyolcadikos iskolások /régii óvodásaink/ Mikulás-napi műsora az óvodásoknak.
- Közös programszervezés /pl. Madarak-fák napja, Közös séta szeptember 1-jén az új kis elsősökkel az iskoláig – óvó nénik, tanító nénik, és iskolások kíséretében/

Civil szervezetek- Óvoda

Közvetlen kapcsolatunk van a helyi IKSZT-vel és a benne működő könyvtárral, mely segíti a gyermekek ismeret és élményszerzési lehetőségeit, közös rendezvényeket, ünnepeket szervezünk. A nagycsoportosok látogatása a könyvtárban nagy élmény volt a gyermekeknek, szeretnénk még jobban felkelteni a gyermekek érdeklődését a könyvek világa iránt. Az IKSZT gyermekprogramjait az óvoda figyeli, hirdeti, segíti, részt vállal bennük.

A falu önkéntes tűzoltói több alkalommal is színesítették már az óvoda gyermeknap rendezvényeit. Nagy élmény a gyerekeknek a tűzoltóautóval, eszközökkel ismerkedni.

Az óvoda szívesen áll minden jó falubeli civil kezdeményezés mellé. A foltvarrók rendszeres résztvevői a rendezvényeinknek, és a helyi természetvédőkkel is több sikeres programot szerveztünk már közösen, vagy csatlakoztunk az ő kezdeményezéseikhez.

Külföldi kapcsolatok

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvodánk is - lehetőségei szerint - törekszik a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre. Reméljük, hogy a következő években sikerül élő, működő szakmai kapcsolatot kialakítanunk. Ebben az önkormányzat és a testvértelépüléseink is segítséget nyújthatnak majd.

1.4 Szakmai, pedagógiai hitvallás

Valljuk, hogy az óvodai élet során fontos a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, fejlődésük és fejlesztésük során az egyéni és életkori sajátosságaik, másságuk, fejlődési ütemük figyelembe vétele. Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, s a mi feladatunk, hogy az alapokat lerakjuk, a boldog, sikeres élethez szükséges kompetenciákat megerősítsük. Munkánk során szem előtt tartjuk, hogy e tevékenység csak a nevelőtestülettel, valamint a pedagógiai munkát segítők együttműködésével valósítható meg. Ennek feltétele a kiegyensúlyozott, együttműködésre alkalmas légkör, a szakmai fejlődés igénye, az egyének helyének megtalálása a felnőtt közösségben. Alapvető kell, hogy legyen az óvoda dolgozói körében a gyermekek mindenek felett álló érdekének és jogainak tiszteletben tartása, a feltétel nélküli gyermekszerepet. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője, eredményeket csak közös szemlélettel, közös célok megfogalmazásával, szorosan együttműködve érünk el. Szakmai tudásunkkal támogatjuk a családi nevelést.

Az óvoda Helyi Pedagógiai Programjának készítése során olyan közös elveket fogalmaztunk meg, melyeket nélkülözhetetlennek tartunk nevelőmunkánkban. A gyermekeknek legnagyobb szükségük a szeretetre van, a játékra, szabad levegőn való sétákra, mozgásra. Fontos számunkra, hogy a szülők biztonságban tudhassák gyermekeiket az óvodában, miközben olyan oktatást és nevelést kapnak, amely növeli műveltségüket, képességeik fejlődnek, támogatja erkölcsi és társadalmi felelősségérzetük kialakulását. Az óvoda a gyermekekért van, döntéseinket pedig a gyermekek érdekeit szem előtt tartva kell meghoznunk. A pedagógus erkölcsi feladata a gyermekekben kialakítani az egymás iránti szeretetet, tiszteletet.

1.5. Gyermekkép, óvodakép

Gyermekképünk

Azt szeretnénk, hogy óvodásaink olyan gyermekekké váljanak, akik képesek felfedezni környezetük változásait, jól tudnak tájékozódni a térben, érdeklődők társaik iránt, elfogadják a különbözőséget, befogadók vagy befogadásra képesek, alkotó módon vesznek részt a tevékenységekben, önállóodási törekvéseik eredményesek. Megfelelő kommunikációs készséggel rendelkeznek, szókincsük koruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően alakul.

Óvodaképünk

Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol a gyermeket szeretet, tisztelet és elfogadás veszi körül, ahol a nevelés segíti az optimális személyiségfejlődést, az egyéni képességek és adottságok figyelembevételével.

Közvetett módon alakítjuk az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiség vonások fejlődését. Tevékenység rendszerünkkel és megfelelő tárgyi környezet kialakításával segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását.

" A kezdet a legfontosabb általában is, de különösen a fiatal és zsenge lényeknél. Hiszen leginkább ilyenkor lehet Őket formálni, s ilyenkor vésődik beléjük az a forma, amelyet bennük kialakítani akarunk."

Platon

1.6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

A kisgyermekek fejlesztéséhez megfelelő **személyi, tárgyi környezet**, a gyermek igényeihez igazodó **napirend**, az **egyéni és életkori sajátosságok** alapos ismerete és figyelembe vétele szükséges.

A gyermek érzelmi biztonságát a rugalmas és folyamatos napirend jelenti és biztosítja a

feltételeket az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez. Figyelembe vettük a helyi szokásokat és igényeket is.

Az óvoda reggel 6-tól délután 17 óráig tart nyitva. Az óvónők hetenkénti váltásban dolgoznak, egyéni beosztás szerint.

A pedagógiai asszisztens munkaideje: 9.00. - 17.00 óra

A dajkák hetenként más beosztásban vannak:

Reggeles munkarend	6.00 - 14 óra
Délutános munkarend	9.00 - 17 óra.

1.6.1. Napirend, hetirend

Napirend Szeptember 1-től május 31-ig

Időtartam	Tevékenységek
<p>Óvoda nyitásától: 6 órától Ebédig: 12 óráig</p>	<p>Gyülekezés a csoportszobában, szabad játéktevékenység, rajzolás Személyes percek, JÁTÉK tízórai testápolási tevékenységek Játékba integrált egyéni, mikro-csoportos és csoportos tevékenységek rajz, mintázás, kézimunka ének-zenei készségek fejlesztése vers, mese, báb külső világ tevékeny megismerése Játék a szabadban csoportos megfigyelések, séta mozgásos játékok, szabad mozgás testápolási tevékenységek</p>
<p>Ebéd 12 órától 13 óráig</p>	<p>Ebéd testápolási teendők, fogmosás</p>
<p>Pihenő idő: 13 órától max. 15 óráig</p>	<p>Pihenés</p>
<p>Ébredéstől 30 legkorábban 14 -tól Óvoda zárásig 17 óráig</p>	<p>Uzsonna testápolási tevékenységek SZABAD JÁTÉK egyéni fejlesztés személyes percek hazabocsájtás</p>

HETIREND

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Ének-zene, képesség fejlesztés, gyermektánc Mozgás Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Ének-zene, képesség fejlesztés, gyermektánc Mozgás Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Ének-zene, képesség fejlesztés, gyermektánc Mozgás Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Ének-zene, képesség fejlesztés, gyermektánc Mozgás Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek</p>	<p>Verselés, mesélés</p> <p>Ének-zene, képesség fejlesztés, gyermektánc Mozgás Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek</p>
Udvari játékba integrált tanulás	<p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Énekes játékok</p>	<p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Énekes játékok</p>	<p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Énekes játékok</p>	<p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Énekes játékok</p>	<p>Külső világ tevékeny megismerése</p> <p>Énekes játékok</p>

Megjegyzés: A délelőtti tevékenységek komplexen valósulnak meg, az óvodapedagógus dönti el, mely területre helyezi a hangsúlyt.

2. Az óvodai nevelésünk célja

„Milyen embert is akarunk formálni?

A válasz egyszerű: egészséges testű, akarat erős,

jó ítéletű, értelmes, tette kész,

szép célokért hevülő és áldozó embereket,

akik meg tudják érteni és élni a szépet

és nagyot minden téren,

akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,

akik megértik a dolgok összefüggéseit,

akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,

amely csak a kölcsönösségben, méltányosságon, és jóakaraton múlik.”

Szent-Györgyi Albert

Az óvodai nevelés célja a családi nevelést kiegészítve a gyermek **sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődésének** elősegítése - a három éves kortól az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig. Természetesen figyelembe véve az **életkori és egyéni sajátosságokat** és az eltérő fejlődési ütemet. Óvodánk különösen fontosnak tartja a gyermekek **természet szeretetére, egészséges életmódra** nevelését, szűkebb **környezetünk hagyományainak** ápolását. Szeretnénk, ha a mi óvodánkba járó gyermekek megismernék a mi értékrendünket, és békeszerető, egymást megértő és segítő, alkalmazkodó, a szépséget felismerő, a tudást megbecsülő, általános emberi és saját specifikus értékekkel bíró boldog gyermekek lennének.

Az óvoda célja még a gyermekek differenciált fejlesztésével az esetleges hátrányok csökkentése, kompenzációja. Fontos számunkra, hogy szívesen járjanak hozzánk és jól érezzék magukat az óvodánkban.

Cél végső fokon, hogy a **testileg, lelkiileg egészséges gyermekek** jó eséllyel kapcsolódhassanak be az iskolai tanulás folyamatába.

3. Az óvodai nevelés feladatai

Alapelveink:

"A ma nevelésében csak azt tartjuk helyesnek, jónak, ami holnap is annak bizonyul."

Kerékgyártó Imre

Az óvodai nevelés a célok megvalósítása érdekében gondoskodik az érzelmi biztonságot nyújtó **derűs, szeretetteljes óvodai légkör** megteremtéséről, a testi, a szociális és az érzelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról, a gyermekek közösségben végezhető **sokszínű tevékenységéről**, különös tekintettel a **játéokra**. Az óvodai nevelés gondoskodik az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről, a kisgyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

A sokrétű nevelőmunka az egész személyiségre hat. Az érzelmileg stabil helyzetű gyermek képes testileg és értelmileg is fejlődni.

Az érzelmek kísérő jelenségek, jelen vannak mindenhol, ahol normális emberi életfolyamatok vannak.

Az **érzelmi biztonság** teszi lehetővé, hogy a gyermek kipróbálja magát, **merjen – akarjon**.

Az érzelmek alacsony intenzitása - a közömbösség - a lélek betegsége. Ha igazán szeretjük a gyermeket, ezt nem engedhetjük meg kialakulni.

Ancsel Éva szavaival: "Az érzelmeket nem lefékezni, hanem humanizálni kell, ez az, amit tenni kell és tenni lehet, de ez nem jelenti a takaréklángra állításukat."

Az óvodai nevelés általános feladatai az alaprogram meghatározásában a **gyermekek testi, lelki szükségleteinek a kielégítése**.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- egészségfejlesztési program
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.1. Egészséges életmód alakítása

Ebben az életkorban az egészséges életmódra, az egészséges életvitel igényére nevelés kiemelt feladat.

Feladatok az egészséges életmódra nevelés területein:

- a gyermek gondozása, alapvető testi - lelki szükségleteinek kielégítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése
- a helyes életritmus kialakulásának segítése
- a gyermek testi képességei alakulásának figyelemmel kísérése és fejlesztése
- a gyermek mozgásigényének kielégítése
- a gyermek harmonikus, összerendezett mozgásának fejlesztése
- az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, fogmosás, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- speciális, korrekciós, testi, nevelési feladatok ellátása
- a fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges egészséges környezet biztosítása.
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

Ezek az alapfeladatok minden pedagógiai rendszerre érvényesek.

A mi óvodánkban hogyan oldunk meg sajátosan a feladatokat?

A dekorációt úgy készítettük, hogy azok gyakran moshatók, leporolhatók legyenek (függönyök, drapériák, falvédők). A folyosóra is mosható, esztétikus, vidám festett fa „falvédő” került.

Sajnos a gyermekek nagy része nem fogyaszt naponta megfelelő mennyiségű folyadékot. A gyermekek a nap bármely részén hozzáférhetnek az ivóvízhez, minden csoportban van

ivópohár és egy kancsó víz.

Vannak korán érkező gyermekek, nekik reggel kekszet adunk. Vannak félénkebb, visszahúzódozóbb gyermekek, akiknek nehézséget okoz WC-re kéredzkedni. Olyan szokást alakítunk ki, hogy a gyermeknek ne kelljen bejelenteni, csak jelezni, hogy hova megy.

A mosdóban parvánok választják el a WC-eket egymástól. A gyermekek minden csoportban kiválasztanak egy-két fiú, illetve lány illemhelyet és ezt úgy is használják. A megfelelő és higiénikus kézmosás érdekében az óvoda minden mosdójában folyékony szappanadagolókat helyeztünk el.

Környezetünk rengeteg lehetőséget kínál a szabadban való mozgásra, sétára. Amint az idő engedi, ki is használjuk a lehetőséget. Az óvoda rendelkezik műfüves pályával, melyet rendszeresen használunk. Többször alkalmazunk játékos mezítlábas tornát, tartásjavító gyakorlatokat. Szeretnénk megelőzni azokat a tartásgyengeségeket, amelyek az iskolába lépéssel még fokozódhatnak is.

A gyermek számára a mozgás életszükséglet – mi pedig megteremtjük a feltételeit!

Óvodánk az elmúlt időben több mozgásfejlesztő játékot is beszerzett, ezzel gazdagítjuk a mozgáskultúrát. A megfelelő mennyiségű és minőségű mozgás kedvezően hat az általános közérzetre, a test növekedésére, az egész izomzat fejlődésére, a légzésre, vérkeringésre, az anyagcserére, az étvágyra és az alvásra. Vagyis az általános testi és szellemi fejlődésre. Nálunk időjárástól függetlenül a gyerekek minden nap mozoghatnak – ha az idő nem teszi lehetővé az udvari mozgást, akkor a csoportokban vagy a tornaszobában szervezünk egy kis mozgást a gyermekeknek.

A szabadban történő levegőzésre, játékra nagy hangsúlyt fektetünk. Igyekszünk a lehető legtöbbet a szabadban tölteni. Télen -5 fokig tartózkodunk a szabadban. Kivételt képeznek a szélsőséges időjárási formák, eső, szél, erős köd, illetve a -5 fok alatti hideg. Az óvoda lehetőség szerint, időjárástól függően legalább fél órát biztosít a téli időszakban is az udvari levegőzésre.

Egészségfejlesztési program :

- egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgás
- a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, lemorzsolódás csökkentése
- az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése

A részterületek fejlesztése, eredményei

Gondozás: a gyermek és felnőtt között legyen megértő, meghitt viszony. Megismerni igényeit, a családból hozott szokásait. Fokozatosan kell törekedni az **önállóságra** szükségleteik kielégítésében: **testápolás, étkezés, öltözködés**. Már a beszoktatás pillanatától kezdve a folyamatos gyakorlás útján érhető el, a csoportban dolgozó felnőttek összefogásával.

A **táplálkozás** területén türelmesnek kell lenni, nem minden gyermeknek ugyanolyanok a táplálkozási szokásai. Jó példával, pozitív hozzáállással biztatjuk őket az ételek kóstoltatására. A gyermekek étrendje az óvodában változatos, és lehetőség szerint egészséges, folyamatosan megújuló étlappal. A szülőket tájékoztatjuk a faliújságra kitett heti étrendről, hogy szükség esetén pótolhassák a vacsoránál, ha azon a napon valamiből kevesebbet kaptak.

Óvodai csoportjaink éves terveiben is szerepelnek ún. egészség – hetek, ahol a gyermekeket megismertetjük az egészséges táplálkozási szokásokkal, felhívjuk a figyelmet a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának veszélyeire, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának fontosságára.

A **testápolás** a tisztaságigény kialakítását jelenti és szolgálja. Különös gondot kell fordítani az érzékszervek védelmére. A gondozási teendőkhöz meg kell teremteni a feltételeket (bőrápolás, fogmosás, fésülködés, papír zsebkendő használata, WC-használat), itt is fokozatosan törekedjünk az önállóságra.

Az **öltözködés**- a test védelmére szolgál, törekedni kell a többrétegű öltözködésre, de

figyeljünk a praktikus és ízléses megoldásra is.

Pihenés - az alváshoz tiszta, friss levegő kell, lefekvés előtt alapos szellőztetéssel oldható meg. Az alvás előtti mese és altató éneklés jótékonyan hat, nyugalmat teremt. Fontos az érzelmi ráhangolás, mese, altató.

A gyermekek **egészségének védelmét** szolgálja az edzettség biztosítása.

Óvodában csak egészséges gyermek jöhet. Ha az intézményben betegedett meg, elkülönítve kell gondozni addig, amíg a szülő nem jön érte. Az orvosi szobában lehetőség van a beteg gyermek elkülönítésére.

A légfürdözést a környezet adta természetben szinte minden évszakban megtehetjük. Mozgáslehetőség szintén a természetben is megoldható. Ezen kívül igény szerint minden évben szervezünk úszótanfolyamokat, amit a szülők finanszíroznak. Ez azért nem mindig hozza meg az eredményt, hiszen ezek a programok önkéntes alapon szerveződnek és nem minden szülő tudja megfizetni a tanfolyami díjat és az útiköltséget is. Szerencsés lenne, ha az alapellátásba kerülne az úszás, és akkor minden gyermek eljutna az uszodába.

Az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele a **helyes életritmus**. Tervezzük meg és osszuk be a gyermekek idejét, élettani szükségleteik a kiegyensúlyozott élettempó és a nevelési feltételek figyelembe vételével. A napirendben a mozgások és nyugalmas tevékenységek ennek megfelelően változzanak. A gyermeknek nem csak testi, hanem **lelki szükséglete** is a helyes napirend, hiszen őt megnyugtatja a rend, ha minden napnak megfelelő ritmusa van. E területen a családok életét is szeretnénk segíteni. A gyermekek életében a **rendszeresség** rendkívüli nevelő erővel bír, elősegítheti, megalapozhatja felnőtt életének rendszerét.

Módszertani alapelvek:

A gondozási teendők végzése során szükséges alkalmazni a fokozatosság, folyamatosság, következetesség elvét. **Fokozatosság:** segítséggel - kis segítséggel – önállóan. **Folyamatosság:** végig az egész óvodai éveken át, és a nap minden szakában. **Következetesség:** csak úgy válnak szokássá az egyes műveletek.

- A gyermek életkori igényeinek megfelelően nyújtunk segítséget az öltözködésnél, testápolásnál, étkezésnél.
- Tartsuk szem előtt a gondozás során a gyermekek kiszolgáltatottságát, emberi méltóságát (testápolás, öltözködés).
- Adjunk lehetőséget mindenkor a gyermekeknek testi szükségleteik kielégítésére (WC-használat, mosakodás, fésülködés, vízivás stb.).

A fejlődés jellemzői, eredmények az óvodáskor végére

Óvodáskor végére a gyermekek rendelkeznek azzal az önállósággal, hogy személyükkel kapcsolatos teendőiket önmaguk végezzék, felszólítás nélkül. Természetessé válnak a rendszeres teendők (torna, fogmosás, rendrakás, stb.)

Önállóan, kulturáltan étkeznek, igénylik az esztétikus terítést, melyet ők maguk is képesek elvégezni. Ismerik az evőeszközök használatát, képesek az asztal rendjét visszaállítani. Önállóan eldöntik, hogy milyen ételből mennyit tudnak elfogyasztani, meríteni a tálból és vizet töltenek.

Étkezés közben halkán beszélgetnek, higiénikusan esznek. Felismerik biológiai szükségleteiket, önállóan kielégítik azokat. Kialakul tisztálkodási igényük és szokássá válik.

Egyéni fejlettségüknek megfelelően önállóan mosakodnak, fogat mosnak, törölköznek. Csak a saját eszközeiket használják (fogkefe, törölköző, pohár, fésű) és helyére is rakják. Vigyáznak a mosdó rendjére és tisztaságára, önállóan öltözködnek. Ügyelnek saját külsőjükre, kialakul igényességük a szépre, és esztétikai érzékük. Észreveszik társuk hanyagságát is. Ruháikat felismerik, esztétikusan összehajtva a helyükre teszik. Igyekeznek mindenütt rendet tartani. Szívesen sétálnak, játszanak a szabadban. Képesek szabályozni viselkedésüket, mozgásukat étkezés, öltözés, testápolás és pihenés alatt.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége az érzelmi beállítottság, az érzelmek dominanciája, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában otthonosság, érzelmi biztonság, derűs légkör, szeretetkapcsolat vegye körül.

Mindezt szükséges, hogy:

- az óvodába lépés (beszoktatás) érzelmi alapokra pozitív érzelmi hatásokra épüljön
- az anya-gyermek kapcsolat folytatásaként, az óvónő-gyermek, gyermek-gyermek, gyermek-dajka kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze
- alakuljanak a gyermek erkölcsi tulajdonságai: a barátság, a megértés, az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, az alkalmazkodás
- tanulja meg becsülni az emberi munkát, annak eredményeit.

A gyermek nyitottságára építve, az óvoda segítse elő, hogy:

- gazdagodjanak esztétikai érzelmei
- megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, esztétikusra, mindazok megbecsülésére.

Az óvoda feladata:

- gyermek szociális érzékenységének alakítása
- az éntudat alakulásának segítése
- az önérvényesítő törekvések támogatása
- az érzelmi alapokon létrejövő kommunikáció, kooperáció és a szociális alkalmazkodóképesség irányítása
- nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
- a társas szükséglet és viselkedési formák alakítása, melyben modell értékű az óvónő-gyermek kapcsolat
- közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakoroltatása, különös tekintettel a játékra, az önkiszolgáló és közösségért végzett munka jellegű tevékenységekre
- a szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása
- az óvodai élet szervezése segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának /ezen belül, önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának/ fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.

Az iskolai életre történő felkészítés szempontjából nagy jelentőségű a gyermek akarat tulajdonságainak, közösségi beállítódásának, magatartásának alakítása, az aktivitás, önállóság, önfegyelem, kitartás, tűrőképesség, pontosság szabálytudat, feladattudat kialakulásának segítése.

Az óvodai nevelőmunkában meghatározó jelentőségű az **óvónő személyisége:**

- magatartása határozott, következetes, ugyanakkor derűs, barátságos szeretetteljes, őszinte legyen
- törekedjen a gyermekek megismerésére, toleránsan, igazságosan és differenciáltan, a gyermek egyéni sajátosságaihoz igazodva bánják velük, nevelje, fejlessze őket

- az óvoda dolgozóinak közössége azonos pedagógiai nézeteket valljon, azonos elvek szerint támasszon követelményeket, legyen közöttük összhang az egyéniség feladása nélkül. Az óvoda mentes legyen minden olyan személytől, eljárasmódtól, eszköztől, mely a gyermeki személyiség kibontakozását károsan befolyásolhatja.

A kiemelt figyelmet igénylő, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével. Ezen a területen is fontos alapelv a differenciálás, és az esélyegyenlőség.

Arra törekszünk, hogy a gyermeki tevékenységet értékelő elismerésnek meghatározó szerepe legyen, mely **pozitív motivációt** ad. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni kell.

A közös tevékenység a gyermek fejlődésének serkentője. A közös készülődések, tervezetések, a holnap örömei távlatot jelentenek a gyermekek számára. A távlatok és a hagyományok rendszeréből kiemelkednek az időről- időre visszatérő, sajátos keretek között lezajló közösségi események, az **ünnepek**. Az ünnepeket emeljük ki az óvoda mindennapi életéből, de előzményei és emlékei illeszkedjenek a gyermekek természetes életmenetébe. Az ünnepek fényét emeli a feldíszített óvoda és a résztvevők alkalomhoz illő öltözéke.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Szívesen és örömmel járnak óvodába, ragaszkodnak a társaikhoz és a felnőttekhez. Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, kialakulóban van a feladattudatuk. Nyitottá válnak környezetük iránt. Képesek az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt.

Kérés nélkül is segítenek, " észreveszik ", ha valaki segítségre szorul. Megtanulják a

konfliktus legcsodálatosabb feloldását, a "megegyezést". Érdeklődnek társaik iránt, együtt éreznek, ha beteg. Örömmel és szeretettel fogadják a vendégeket és a visszatérő csoporttagot. Tevékenységekben szívesen részt vesznek és igénylik az együttműködést. Képesek figyelni egymásra és a felnőttekre. Kommunikációs készségük már szavak nélkül is működik. Örömet okoz a közösségért végzett munka, büszkék saját tetteikre. Kezdeményező készségük több területen megmutatkozik (játék, beszélgetés, rendrakás, közös tevékenység).

A szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve tegye nyitottá a gyermeket a környező valóság tárgyai, jelenségei, az őt körülvevő személyek iránt. A gyermekek tevékenységükön keresztül szerezzenek tapasztalatokat a természeti és társadalmi környezetről.

Törekedni kell:

- a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítésére, korrigálására, rendszerezésére, az értelmi (mentális) képességek fejlesztésére (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)
- az óvónő tudatos irányítással juttassa el a gyermeket az elemi általánosítás, az összefüggések észrevételének szintjére
- az óvoda biztosítson lehetőséget a gyermeki beszéd fejlődéséhez és törekedjen a beszéd fejlesztésére, szükség szerint logopédus bevonásával
- segítse elő a beszédkedv, a beszédaktivitás, a gyermeki kérdések érvényesülését és az azokra kapott válaszok igénylését.

A gyermek megismerésének és fejlesztésének eszközei a *gyermeki tevékenységek*: játék, barkácsolás, bábozás, dramatizálás, konstruálás, mese, ábrázolás, önkiszolgálás, egyéb munkajellegű tevékenységek, tanulás.

A tanulás alapvető eszközei a játék, a munkajellegű tevékenységek, a tanítás - tanulás egységében érvényesülnek.

3.3.1. Anyanyelvi nevelés és kommunikáció

Az anyanyelv és kommunikáció az egész nevelési tevékenységben kiemelt jelentőségű. A kommunikáció jelentősége a személyiségfejlődésben meghatározó - az egyén a kommunikáción át, kap irányadó jelzéseket és utalásokat a magatartása szabályozásához.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat:

- a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (javítgatás elkerülésével),
- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, kérdések támogatására és válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Anyanyelvi nevelés

Minden gyermek más - más egyéniség, de egy valami közös bennük: az anyanyelvük. Szinte feloldó terápiaként hat egy dalos játék eljátszása, az ismétlődő dallamok és mozdulatok újraszületése. Elgépiesedett, érzelmekben egyre sivárabb korunkban nagy szükség van az anyanyelv ápolására, mely a legnemesebb, legveretesebb fordulatainak a gyermek felhőtlen játékává válhat. Magyarságunkból, a magyar nyelv ősi kimeríthetetlen kútjából bátran merítsünk, hiszen benne rejlik elődeink léte, hagyományokat őrző kincsünk is. Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészét áthatja.

Cél:

- Az anyanyelvi nevelés során a magyar nyelv szeretetének, megbecsülésének kialakítása, továbbá a természetes beszéd és kommunikációs kedv, ösztönzése, fenntartása, kapcsolatteremtő képesség fejlesztése, a kommunikációs képesség megalapozása.

- A gyerek beszédképességének gondozása, fejlesztése.
- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyerek természetes közlési vágya fejleszhető.
- Szókincs és szóbeli kifejezőképesség fejlesztése.
- Mindenki meg tudja érteni mindenkit, a közlésnek legyen tartalma és az fontos legyen valakinek.
- A gyermekek értelmi képességeinek, kreativitásának fejlesztése.

A belső képteremtés képességének kifejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás. csak abból a gyermekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére. Fontosnak tartjuk az elalvás előtti mesélést, mely mélyebb átélést, érzelmi biztonságot nyújt a gyermekek számára.

Az anyanyelv sokrétű, árnyalt jelrendszer, amelyet a gyermek sokrétű tevékenység közben, a felnőttek és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátít el. Az anyanyelvi - kommunikációs nevelés átfogja az s nevelés átfogja az óvodai élet, a nevelés minden területét. Közvetítő elemként jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában. Az óvónő és gyermekek közti bensőséges kapcsolat, a gyermekek egymás közti jó társkapcsolata, a különböző helyzetekben gyűjtött sokrétű tapasztalat elősegíti a kommunikációs helyzeteknek megfelelő hanglejtés, beszédritmus, megfelelő hangerő, szünettartás, a beszédképesség, a mimika, és gesztikulációs metakommunikáció fejlődését. A fenti célok eléréséhez **direkt fejlesztő** eljárásokat *ne* alkalmazzon az óvónő.

Fontos viszont, hogy használja ki az alkalmat a gyermekek számára természetes helyzetekben. Pl. képeskönyv vagy illusztrációk nézegetése közben, meséléssel, ölbe ültetős mondókázással, kötetlen beszélgetésekkel stb.. A színes, a témához fűződő érzelmeket is kifejező óvónői beszédstílus a gyermekeket hallgatóvá, **élménybefogadóvá formálja.**

Az anyanyelv elsajátításának, a beszéd fejlesztésének a fentiekhez kapcsolódva legfontosabb színtere és " eszköze" az óvodában az irodalmi nevelés. Az irodalom eredeti formájában nem írott, hanem kimondott, elénekelt, eltáncolt szó volt. A kisgyermek ebben az ősi formában műveli és élvezi az irodalmat, szorosán összefonódva az énekkel, a zenével, a mozgásos játékokkal. Az óvodás életkornak megfelelő irodalmi műfajok: a mese, a vers, a mondókák. Ezeknek hallgatása élmény a kisgyermek számára, érzelmi

állapotot hoz létre. Az irodalmi nevelés akkor eredményes, ha gyermek megszereti a verset, mesét, ha örömet okoz neki, ha várja a vele való találkozást. Az irodalom közege a nyelv. Ezért lényeges, hogy csak nyelvileg tiszta és értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.

Kiemelt szerepet kapjanak a népi mondókák, a népmesék - mert az anyanyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát - nyelvünk legbensőbb törvényeinek megfelelő formában közvetítik. Ugyanez érvényes a jelentős költők és írók műveire is. A mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat be a gyermek számára, amelynek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód. A mese a legáltalánosabb értelemben tanít, erkölcsi értékeket közvetít. A mese, a vers segít a gyermek belső képteremtésének kialakulásában.

Feladataink:

- Az óvónő folyamatosan kísérelje figyelemmel a gyermekek kialakulóban lévő egyéni beszédsajátosságait, megfigyelései során ismerje meg azt a beszédszintet, amelyről elkezdheti a csoport és az egyes gyermekek fejlesztését. Vegye figyelembe az eltérő kommunikációs tapasztalatok miatt eltérő beszédképességgel érkező gyermekek fejlődési különbözőségeit.
- Figyeljen a keveset beszélőkre, keresse okait, és mindig utánzásra alkalmas mintát adjon, beszélő környezetet biztosítson.
- Teremtsen élmény gazdag környezetet, szervezzen anyanyelvi játékokat, amelyekben a gyerekek beszédszerve ügyesedik, beszédkedve erősödik, beszédhallása fejlődik, auditív ritmusa és emlékezete bővül, fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak, állandó lehetőséget biztosít a kérdéseknek-válaszoknak.
- Mivel az óvodai nevelés a gyermek **életkorának megfelelően** a közvetlen érzéki, vizuális és manuális tevékenységre épül, fontos, hogy ne sikkadjon el a hallással, megértéssel, gondolkodással, a beszéddel kialakuló memória fejlesztése.
- A tisztán, jól beszélő gyermeknél is nagyon fontos a szókinccs folyamatos bővítése, a mondatalkotás, a párbeszédképesség fejlesztése.
- A gyermek meghallgatása, kommunikációs kedv kialakítása, ösztönzése, beszédfigyelem kialakítása (gyermeki kérdések érvényesülése, válaszok

igénylése), beszéd szint megállapítása – szókincsbővítés, önkifejezés segítése, célzott beszédfejlesztés (beszédészlelés, - megértés, artikuláció, beszédprodukción javítása), korrekció szakember segítségével, együttműködés a családdal.

- A **személyes példa**, a helyes minta adása kiemelt jelentőségű. Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- Változatos élményekkel (vers, mese, báb, játékok, séta) és beszédpéldával fejleszti a kifejező hanghordozást, az érzelmet megjelenítő viselkedést, a változatos szókincsset, az együttesen megtapasztalt viselkedési és udvariassági módok, tiszteletet kívánó beszédformák megjelenését.
- Az óvodában együtt dolgozók beszéde feleljen meg a gyermekektől elvárt normának.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén:

- A gyermekek összefüggően beszélnek. Elbeszélésük folyamatos, de gyakran még nem követik a történések logikai, időbeni sorrendjét.
- Képesek beszélgetni társaikkal és a felnőttekkel, páros beszédhelyzetekben is fenn tudják tartani a kapcsolatot.
- Többnyire kívárlják a beszélő megnyilatkozásait, nem vágnak bele mások beszédébe.
- Csatlakoznak a beszélő beszéd témájához, átveszik a gondolatokat és sajátjukat ahhoz igazítják.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, igeidőket, igemódokat. Tisztán ejtik a hangokat. Kialakul beszédjük tempója, hangsúlya, hangereje.
- Beszédükben képesek az adott beszédhelyzetnek megfelelően gesztusokat használni, arcjárással kísérni a mondanivalót.

4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodánk tevékenységformái:

1. játék
 2. verselés, mesélés
 3. ének, zene, énekes játék, gyermektánc
 4. rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
 5. mozgás
 6. a külső világ tevékeny megismerése
 7. munka jellegű tevékenységek
 8. a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- Hagyományőrző tevékenységek

4.1. Játék

A játék az óvodás gyermek elsődleges tevékenységi formája, a nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék kiemelt jelentőségű, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A játék egyben tájékozódó tevékenység is a gyermek számára. A játék mindig spontán és önkéntes. A gyermeket a játékra belső feszültség készíteti, amely elsődlegesen fiziológiai - pszichikai érzésből fakad, de erre nagy hatással van a szociális környezete és a felnőttek magatartása is.

A gyermek első valódi játszótársa a felnőtt, a családban és az óvodában egyaránt. A csoportban a gyermekek játékához elengedhetetlen az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége, együtt játszása, támogató, serkentő, ösztönző magatartása.

Minden játék sajátossága a feszültségcsökkentés és az öröm. Minél bonyolultabb a tevékenység, annál magasabb szinten segíti a játszó gyermek készségeinek alakulását. A jó játék a gyermek személyiségfejlesztésének alapvető eszközévé válhat. A játékidőnek meg kell mutatkoznia minden csoport napirendjében, s abban kiemelt helyet kell, hogy kapjon.

A játékhoz szükséges feltételek:

1. Szubjektív feltételek: az óvónő, aki utánozható mintát ad a játéktevékenységre, segít, hogy kialakuljon a gyerekek közti játékkapcsolat.

A jó játék elengedhetetlen feltétele az óvónő szakmai felkészültsége, tudatos jelenléte. A legfontosabb, hogy feltételek nélkül szeretnie kell minden gyermeket. A nehezen kezelhetőket, a félénkeket vagy agresszívüket még egy kicsit jobban, mert ők a kedvezőtlen adottságaik vagy a szociális tényezők következtében lettek ilyenek, tehát fokozottabban kell figyelni rájuk.

Csak az az óvónő értheti meg igazán a gyermek játékát, csak az tud megfelelő viselkedést tanúsítani, aki maga is szeret játszani. Akkor képes átérezni azt az örömet, amit a játék a gyermeknek nyújthat, ha beleéli magát a játék helyzetbe (empátia). Biztosítani kell, hogy a gyermekek a saját elgondolásaikat valósíthassák meg, fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.

2. Objektív feltételek:

A megfelelő légkör

A gyermek kiegyensúlyozottságához, személyiségük és közösségi életük fejlődéséhez szükséges nyugodt légkör a játékra nagy hatással van. Nem csak nyugodtnak, hanem alkotókedvűnek is kell lennie a légkörnek, melyet az óvónő olyan játékkal érhet el, ahol a gyermek szabadon dönthet arról, hogy kivel, mit, mivel és hogyan játszhat.

Tehát segíteni kell a gyermekeket abban, hogy a különféle élethelyzetekben és tevékenységekben növekedjen önállóságuk, mert ez a feltétele annak, hogy a játékban is önállóak legyenek. Törekedjünk arra, hogy reggeltől hazamenetelig sokféle játékot kezdhessenek és szervezhessenek önállóan a gyermekek. Ne vezessünk be túl sok szabályt, mert ezek gátolják a rugalmas, oldott légkört, szabad játékot. Kellő adott segítség, megerősítés, ötlet elősegítik a játékos légkör kialakulását és fenntartását. A hangulatos, oldott légkörben az óvónő is feloldódik, ezért használjon bátran humoros kifejezéseket, tréfás szavakat.

Hagyjuk őket önállóan megoldani a konfliktusokat, csak akkor lépünk közbe, ha már másképpen nem oldható meg.

Játékhoz szükséges hely

A csoportszoba berendezésekor figyelembe kell venni, hogy az adott korcsoportban mit szeretnek játszani, ennek megfelelően helyezzük el a nap folyamán is a bútorokat, eszközöket, játékokat. Fontos a jó helykihasználás. A gyerekek önállóan is alakítsanak ki maguknak sarkokat, zugokat, ahol elmélyülten, alkotó módon játszhatnak. Ha erre még nem képesek, segítsük őket ötleteik megvalósításában. Olyan eszközökre van szükség, ami segíti a gyerekek fantáziájának kibontakozását.

Különösen fontos, hogy az életkori adottságoknak megfelelően legyen lehetőség földön, illetve asztalok mellett is játszani. Éppen ezért jó, ha két szőnyeg van, melyeken egyszerre többen építhetnek, játszhatnak.

Természetesen annyi asztal kell, hogy minden gyermeknek kényelmes helye legyen pl. étkezéskor és más, asztalnál szervezett tevékenységnél, pl. barkácsolásnál.

A hely megfelelő kihasználásához tartozik az is, hogy a nyitott polcokon a játékszereket és eszközöket a játékok logikája és összetartozása szerint helyezzük el. A gyerekek keresés nélkül találhassák meg és vehessék el azokat.

Az udvaron is biztosítani kell a megfelelő helyet az elmélyült, nyugodt játékhoz. A szabadban megnövekszik a gyermekek játéktere, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több mozgásos tevékenységet folytassanak. Ehhez elengedhetetlen a megfelelő udvari játékok beszerzése, karbantartása, a homokozó rendszeresen friss homokkal való feltöltése, különféle játékok szervezése, homokozó játékok, és egyéb kinti fejlesztő játékok biztosítása.

A játékidő

Az elmélyült játék kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli idő biztosítása a döntő. A játék már a reggeli gyülekezés alatt elkezdődik, korcsoporttól függően délután, sőt másnap is folytatódik. Minden gyermek a szabadon kiválasztott játékkal játszik. Fontos, hogy indokolatlanul ne szakítsuk meg a játékot! A kötetlen foglalkozásainkat is ezen elvekhez igazítjuk.

3-4 éves gyermekek tisztálkodás, evés, alvás kivételével szinte minden időt játékkal töltenek. Egyedül, vagy egy-két gyerek játszik egymástól elvonulva. Később már kisebb

csoportokban is tevékenykednek. A 4 - 5 évesek már jobban összeszoknak, gyakran kialakulnak együtt játszó csoportok. A játszani kívánó gyermekeknek sokszor több időre van szükségük ahhoz, hogy megfelelő helyet, eszközt találjanak a kívánt játékhoz. Az 5 - 6 -7 évesek számára a játékszerek elkészítéséhez, felhasználásához még több idő szükséges. Ha igénylik a gyermekek, akkor engedjük az elkezdett játékot másnap is

folytatni, tovább gondolni.

A játékeszközök

Játékeszköz minden olyan tárgy, dolog, anyag, eszköz, amelyet a gyermekek a játékhoz felhasználnak. A játékszerek legyenek tartósak, jó minőségűek, esztétikusak, különböző anyagokból készüljenek, könnyen tisztíthatók, veszélytelenek. Idézzék fel a valóságos tárgy képzetét, feleljenek meg az adott korcsoportban a játék funkciójának. Sokféleképpen, egymással variálva illeszkedhessenek a játék témájához. Legyenek olyanok az eszközök, hogy motiválják, ösztönözzék a gyermeket a játékra, ugyanakkor gazdagítsa elképzeléseit, segítse az elgondolása megvalósításában.

A 3-4 éves gyermekeknek sok eszközre van szüksége a játék során. Egy fajta játékból legyen több, mert ők még nehezen mondanak le a kiválasztott játékról. Érzelmileg nagyon kötődnek a játékszerekhez, nem könnyen válnak meg tőlük. Beszoktatás idején kedvenc plüssállataikat, melyeket alvásnál ölelnek magukhoz, behozhatják.

Az 5-6-7 éves gyermekek játékát, eszközeit bővítsük olyan eszközökkel, tárgyakkal, melyek tartalmasabbá teszik a játékot. Ezekkel fejleszthető lesz a gyermek szerepjátéka, pl. félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal. Kerüljenek be megfelelő mennyiségben az értelmi és képességfejlesztő játékok, melyekkel a gyermekek egyedül, többen együtt, vagy az óvónővel közösen játszanak. A jó idő beálltával is biztosítani kell a kinti játékban, hogy akár néhány benti játék kivitelével folytatódhasson a játék menete.

Gyermek tapasztalatainak irányítása, gazdagítása, élmények szerepe

A gyermekek valóságról szerzett tapasztalataitól, benyomásaitól, ismereteitől függ a játék témája, tartalma. Ezért a mi feladatunk, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket. Törekedjünk arra, hogy a tapasztalatszerzés pozitív élményeket váltson ki, élménnyé váljon. Lehetővé kell tenni, hogy ezeket a tapasztalatokat, ismereteket a játékban újra átélhessék a gyermekek.

A 3 -6 -7 éves korban megjelenő játékfajták és fejlődésük, és a játék tartalmának minőségi alakítása:

Gyakorló játék

Ennek a játékfajtának kiindulópontja a véletlen mozgásból, cselekvésből fakadó siker,

mely arra készíti a gyermeket, hogy újra és újra megismételje. A gyermek a felhasznált eszközök, anyagok tulajdonságaival, egymáshoz való viszonyaival, működésével ismerkednek. Ez a játékfajta a 3 - 4 éves gyermekekre jellemző. Egy - egy újszerű cselekvés ismételtetése örömet okoz. Ez az ismétlés később ritmikussá válik vagy valamilyen előre meg nem határozott, spontán kialakuló szabály szerint megy végbe. Így válik a funkció gyakorlása játékká, örömforrássá. Figyelemmel kell kísérni minden gyermek játékát, segítsük, hogy a gyakorlójátékból eljusson a szerepjátékba.

A kiscsoportos korú gyermekeknek nagy örömet okoz a hangok, szótagok, szavak és dallamok ismételtetése, a halandzsa. Ösztönözzük a gyermekeket ezek ismételtetésére, újabbak kitalálására. A humor már ezen a fokon is hatékony eszköze a nevelésnek. Lényege, hogy a gyermekekkel együtt fedezzük fel a "vicceset" környezetünkben.

A szerepjáték

A szerepjáték önmagáért való aktív tevékenység, amely valamilyen belső feszültséget csökkent, és ebből a feszültségcsökkenésből származik a játék öröme. A szerepjáték mindig valamilyen társadalmi élményből fakad, eredetét tekintve tehát szociális jelenség. Valamilyen társadalmi ismeret, társadalmi kapcsolat megléte vagy éppen hiányérzete hozza létre. A szerepjáték legjellemzőbb sajátossága a játszó gyermek kettős tudatállapota, valamint az utánzás. A gyermek nem csak a viselkedést utánozza, hanem azonosítja magát az utánzott személlyel, beleélve magát a szerepbe, átveszi annak érzelmeit, személyiségvonásait (identifikáció).

A szerepjátékban fordul elő leggyakrabban és itt van a legnagyobb jelentősége a játékszerek és - eszközök sajátos használatának. A rendelkezésre álló tárgyat a gyermek valamilyen más tárgyhoz hasonlítja, hasonlóképpen alkalmazza. Amikor a gyermek az eszközt szimbólumként használja, Piaget nyomán szimbólumjátéknak nevezzük. Így lesz a szerepjáték a szimbólumjáték legfejlettebb változata.

Az óvónő feladata, hogy segítse az önkéntesség érvényesülését a játék során. Pl. szerepvállalás, játék megszervezése, téma megválasztása, szerep kiosztása, eszközök kiválasztása stb. Ha felkérjük az óvónőket a gyermekek a játékban való részvételre, nagyon fontos, hogy természetesen viselkedjenek.

Törekedni kell arra, minden gyermek szerepjátéka a legfejlettebb szinten bontakozzon ki, egyéni képességeinek megfelelően.

3 - 4 évesen már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi

szabályokat. Szeretnek társaik között lenni, de inkább egyedül vagy egymás mellett játszanak. Egyszerűbb szerepjátékokra képesek, melyekben a cselekvések és a kapcsolatok is egyszerűek. 4 -5 éveseknél már kezd kialakulni a kisebb csoportokban való együtt játszás. 5 -6 -7 éves korban már megértik és elfogadják egymás elgondolásait, tevékenységük logikáját. Tudnak alkalmazkodni a játék szabályaihoz. Nagy kedvvel

játsszák a különféle közös szerepjátékokat.

Barkácsolás

A barkácsolás az óvodában a játékeszközök konstruálását, egyszerűbb játéktárgy, vagy dekoráció készítését, sérült játékok és bútorok javítását jelenti. A konstrukciós játék egyik formája, annak minden sajátosságával együtt. A játék igényéből induljon ki, legyen kötetlen, az vegyen részt, akinek kedve van valamilyen eszközre. A pedagógus is szeressen barkácsolni, a gyerekekkel együtt alkotni.

4 -6 -7 éves gyermekeknek teremtsen az óvónő a játékidőben bármikor barkácsolásra módot. A felhasznált anyagok könnyen, egyszerűen megmunkálhatók legyenek. A gyerekeknek alakítsunk ki egy sarkot, ahol az anyagok, eszközök áttekinthető, elérhető helyen legyenek. Kirándulások, séták alkalmával gyűjtsünk olyan terményeket, anyagokat, melyekből többféle eszközt, játékot, dekorációt barkácsolhatunk.

Dramatizálás, bábozás

Az irodalmi élmények szabadon való dramatizálása kötetlen módon gazdagítja a szerepjátékot. A dramatizálás akkor jelenik meg, ha az irodalmi alkotások érzelmileg megragadják a gyermeket. Az óvónő gondoskodjon különféle eszközökről, jelmezekről, kellékekről.

Az óvónői bábozás legyen színes, megragadó, érdeklődést felkeltő, így kap kedvet a gyermek is a bábozásra. Az óvónő adjon arra lehetőséget, hogy a gyermekek a látottakat újrajátsszák. A bábozás is kötetlenül, oldott légkörben folyjon.

3-4 évesen még csak a báb mozgása kelti fel a gyermek érdeklődését. Legyenek mindennapi bábok, melyeket bármikor elvehetnek és használhatnak a gyermekek. 5-6 -7 éveseknek lehetőséget kell teremteni, hogy a gyermekek maguk is készítsenek bábokat kedvük szerint a fantázia segítségével.

Konstruáló játék

A konstruáló játék lényege maga a konstruálás. A játék feszültsége a konstruálás kívánságából fakad: a feszültségcsökkentő hatásából pedig a játék öröme. Fontos, hogy minél változatosabb kreatívabb aktivitásra készítsük a gyermekeket. Gondoskodni kell a korcsoportoknak megfelelő építő játékokról, melyek esztétikusak, könnyen tisztíthatók, balesetmentesek legyenek. Az óvónő segítsen minden gyermeknek egyéni

sajátosságainak megfelelő építőjátékot találni, mellyel elmélyülten tud játszani.

3 -4 éves gyermekek sokszor meglepően bonyolult építményeket hoznak létre, de azt még nem tudják megismételni. Biztosítani kell, hogy az építő gyermekeknek nyugodt helyük legyen. 4 -6 -7 éves gyermekek már az építőelemekből játékszereket is tudnak alkotni. Készítsük a gyermekeket arra, hogy esetleg a valóság tárgyaihoz, játékszerekhez hasonlót alkossanak, de a saját fantáziájuk is nagyon fontos.

A szabályjáték

A játék lényege a meghatározott szabályok betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjátékok is belső feszültséget vezetnek le. Sokszor a játék során ez a feszültség fokozódik, ezáltal nő az izgalom, majd egy játékmenet befejezése oldja ezt a feszültséget. A játék öröme ezekben a játékokban éppen a növekvő feszültség és a megnyugvás állandó változásából fakad. A szabályjátéknak pedagógiai funkciója, lényeges személyiségformáló értéke van: növeli az akaraterőt, az önfegyelmet, csapatjátékban a társas kapcsolatok megerősítését, a csapatok összetartozásának élményét, mindezzel megkönnyíti a szocializáció útját.

A szabályjáték kiválasztásánál figyelembe kell venni a gyermekek fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat. Az óvónő mindig segítse a gyermekeket a játék kiválasztásában és vezetésében, a szabályok betartásában.

3-4 éves korban főleg olyan szabályjátékokat játszunk, melyek kielégítik a gyermekek mozgásigényét, egyszerű a szabálya, nem igényel nagy kötöttséget. 4 -5 évesek már egyéni kívánságaikat is tudják egyeztetni a társak érdekében, tudnak közösen ügyelni a szabályok betartására. 5 -6 -7 évesek már komolyabb szellemi erőfeszítést és nagyobb ügyességet igénylő szabályjátékokat is játszanak. Figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Szerepjátékuk egyéni fejlettségüknek megfelelő szintre bontakozik ki. Elfogadják játszótársaik elgondolásait. Képesek lemondani egy - egy kedves játékszerről, vállalják a számukra kedvezőtlen szerepeket is. Képesek olyan játék helyzetet létrehozni, amelyben ábrázolják a felnőttek különféle tevékenységeit és kapcsolatait. Önállóak a játék tervezésében, megjelenik a saját kezdeményezésük és fantáziájuk is. Fejlettségüknek

megfelelő szabályjátékokat szívesen játszanak, a szabályokat betartják és betartatják. Képesek játékukhoz különböző anyagokból kiegészítő eszközöket készíteni a játék igényéből fakadóan.

A bábjáték és a dramatizálás a gyermekek szívesen végzett tevékenységévé válik. A bábmozgatás és beszédkíséret tükrözi a gyermekek mesék iránti fogékonyságát, a mesék szeretetét.

4.2. Verselés, mesélés

A mese, vers tevékenység célja: a gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével.

Feladata:

- Az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos (vers, mese, bábjáték, dramatizálás, történetek, helyzetjátékok) tevékenységeken keresztül a valós élet szerepköreinek elsajátítása játékos formában.

Az óvónő feladatai:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Kizárólag a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják az esztétikai élmény mélységét. Ezért a mű választásában érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.
- A mindennapi mondókázás, verselgetés és mesélés kezdeményezése, legfőképpen a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdagságának felhasználásával. Ezáltal az óvodás gyermekek nap mint nap érzéki – érzelmi élményekhez jutnak.
- Mindazon feltételek megteremtése, amelyeken keresztül a tevékenység

nevelő hatása érvényesülhet. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője, különösen alkalmas a gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására.

Objektív feltételek:

A mesélés, verselés gyermeki igénynek megfelelően spontán vagy szervezett, tervezett módon jelenik meg az óvodai életben. Elengedhetetlen azonban mindkét formában, hogy az ideális körülményeket ehhez megteremtsük, így a megfelelő helyet és időt.

Ezek közé a feltételek közé kell sorolnunk a csoportok életkori sajátosságának megfelelő könyvgyűjtemények fontosságát, mint az intézmények kötelező eszközszükségletét. A gyermekek számára könnyen hozzáférhetőek legyenek a mesekönyvek, leporellók, képeskönyvek, valamint a mese, vers bemutatásához ismétléséhez, gyakorlásához használt eszközök, bábok, díszletek.

Szubjektív feltételek:

Az óvónői felkészültség alapja a kulturált, helyes, a gyermekek számára is érthető nyelvhasználat, és artikuláció, az irodalmi érdeklődés és tájékozottság. Elengedhetetlen az életkori sajátosságok, a gyermeki gondolkodás fejlődési folyamatának ismerete. A mesélés, verselés legfontosabb óvónői feltétele a hatásos, érdeklődést felkeltő előadásmód. Ez pedig csak akkor adott, ha a pedagógus maga is szereti azokat a verseket, meséket, melyeket kiválaszt. /pedagógiai szabadság/

A mese - vers anyag összeállításának szempontjai

A legfontosabb szempont a kiválasztás során a gyerekek kora, fejlettsége. Ez esetben is differenciálni szükséges, különben elmarad a sikerélmény!

Az óvodába kerülő 3 -4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, az ölbeli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében teljes biztonságérzetben hallgathatják. / göcögtetők, simogatók, tapsoltatók, hintáztatók, vigasztalók / Mondókázás közben megismerik a magyar népi mondókákat, fejlődik a memóriájuk és ritmusérzékük. Az egyszerű meséken keresztül fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására. Lényeges az ismétlések, az alliterációk szerepe, a meséhez a hétköznapi élettől eltérő, különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. A rövid versek

állatokról, természetéről szóljanak. A kicsik dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, az ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat egyéni eljátszásában.

A 4-5 éves gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Igénylik, várják az óvónő meséit. Játékukban mind gyakrabban fordul elő a mesélés, a bábozás és az ismert egyszerűbb, de akár több soros mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. A versek rövidebb, ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt, vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versecskék, témái között az évszakváltás, a gyermekek, felnőttek világa jelenik meg. Már tartalmasabb a dramatizáló játék, ami még nem a cselekmény végigjátszását jelenti, hanem az egyes szereplők kiválasztását, a felöltözést, a szerepnek megfelelő viselkedést.

Az 5-6-7 éves kor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve, a cselekményesebb népmesék, klasszikus tündérmesék elmondására itt kerül sor. Megjelenhetnek a csoport életében a folytatásban, több napon át mesélt mesék. A mondókák köréből a változatos kiszámolók, menetelők, vonulósak, szoknyafogók, találós kérdések, mulattató mondókák, tréfás beugratók, felelgetők, csúfolók, szokások, mondások. A versek köréből a több versszakos, természetéről, állatokról, családról, gyermekekről szóló érzelmi töltésű vagy humoros, rímelő versek.

A dramatizálásnál a résztvevők a szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképességnek az alapjai kialakulnak. Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében. Gondolkodásuk, képzeletük, fantáziájuk, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük erősödik. Beszédfegyelmük kialakul.

A dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket önállóan osztják fel maguk között, a történeteket játékukba is beleszővik.

Önállóan mondanak hosszabb, több versszakos verseket, megjelenik a hangsúlyozás. Képesek önálló mesemondásra, azt többnyire szöveghűen adják elő. Képesek

megkezdett történet, mese folytatására, saját fantáziájukkal kiegészítve azt.

Ismerik a mesekönyveket, kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat szívesen a napi élet részeként használják, forgatják.

4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél: a zene iránti érdeklődés felkeltése, megszerettetése, a befogadásra való képesség megalapozása, a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának fejlesztése. A zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, a közös játék örömeinek megismertetése. Az óvodai zenei nevelés megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladatok:

1. A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességeinek megfelelő válogatása

Az óvodai nevelés során a gyermekkel zenei anyanyelvünk művészi értékeit, mondókákat, gyermekdalokat, énekes és képességfejlesztő játékokat ismertetünk meg, melyek során fejlődik zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgásuk és az igényes zenei anyagválogatás eredményeképpen ízlésük is.

A dalanyag kiválasztásának alapvető szempontja az igényesség. A foglalkozásokon, kezdeményezéseken, illetve a szabadidős zenehallgatások során is ezt tartjuk szem előtt. A hagyományos óvodai énekek mellett a kortárs és népi dalokat, népzenei is használjuk (Gryllus, Halász Judit, Kaláka). Nekünk, magyaroknak szerencsénk van, hiszen népi gyermekjátékaink kimeríthetetlen tárháza segíti munkánkat, és komponált gyermekdalaink között is sok a művészi értékű. A zenei nevelést természetesen a többi tevékenységbe is integráljuk. A gyűjtött hanganyagok alapján az élet hangjait is belecsempésszük a tevékenységek közé./ állatok, élet zajai stb./. Természetesen a választás az óvónő feladata, hiszen fontos, hogy a zenei anyagot az azt átadó felnőtt is szeresse. Csak ez esetben képes a gyermekek érdeklődését felkelteni a hangok iránt, és akár spontán, nap közben is énekelni a gyermekekkel. Fontos azonban, hogy az alapvető szakmai előírások alapján, azokat betartva dolgozzon.

2. A zene, mint mindennapi tevékenység

Az óvodai nevelés feladata, hogy az éneklés, zenélés a gyermekek mindennapi tevékenységévé váljon. Ehhez elengedhetetlenül szükséges a felnőtt minta, amit spontán utánozhat. Ez a mindennapi, folyamatos tevékenység a kulcs a fejlődéshez, a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakulásához.

3. A tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása

3-4 éves korban a beszoktatás fontos része az énekelgetés, a különféle ölbeli játékok, melyeket a felnőttekkel közösen játszhatnak. Ez a biztonságérzet kialakításának fontos része kell, hogy legyen. Egyszerű ritmusú, és lehetőleg játékos mozdulatokkal kísérelhető mondókákkal, énekekkel ismerkedjenek, változatos hangkészlettel. Érzékeljék játékos mozdulatokkal az egyenletes lüktetést. Zenei készségüket közvetve, jóízű játék során szerzik meg. Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, énekelni.

Az óvónő feladata a közös éneklés örömeinek megismertetése, az éneklési kedv kialakítása. A gyermekek szeressenek énekelni, élvezzék az óvónő és a saját spontán énekléseiket. A zenehallgatást a környezet hangjaival való ismerkedéssel kezdhetjük. Figyeljék meg a környezetünk természetes és előidézett hangjait, néhány hangszer hangszínét. Az óvónő keltse fel a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás, az óvónői ének és a hangszeres zene iránt.

4-5 éves korban bővülő hangkészlettel, változatos témájú dalokkal ismerkedjenek, a játékok mozgása is nehezedhet, pl. szerepcsere, párválasztó, sorgyarapító.

A zenei fantázia fejlesztésére játszanak kérdés-felelet játékot, a zenei emlékezet fejlesztése terén pedig ismerjék fel a tanult dalokat, játékokat. A tiszta éneklés érdekében minél gyakrabban énekeljenek önállóan, kisebb csoportokban, halkabban, hangosabban, magasabban, mélyebben, gyorsabban, lassabban. Megjelenik a mondókák, dalok ritmusának kiemelése, melyet változatosan érzékeltethetünk különféle ritmushangszerekkel, melyeket közösen is elkészíthetünk.

A mozgásfejlesztésen belül figyelmet kell fordítani a szép mozgás kialakítására is, melyek a későbbi tánclépéseket megalapozhatják, segítik a rendezett mozgás kialakulását.

5-6-7 éves korban a hangterjedelem tovább bővül. A legidősebb óvodások szabálytartó

képessége már megengedi, hogy az óvónő bonyolultabb (párcserés, hidas, kapus, sorgyarapító-fogyó) játékokat is tervezzen. A halk-hangos, gyors-lassú és a magas-mély reláció használata egyre biztosabb, kisebb különbségekkel történik. A gyermekek belső hallásának fejlesztésére megjelennek a dallambújtató játékok. A dallamfelismerés már

kezdő vagy belső jellegzetes motívumról történik.

A ritmusérzék fejlesztésénél az egyenletes lüktetés automatizálása a legfontosabb. Emellett a gyermekek tudják kiemelni a dalok ritmusát, játszanak ritmusvisszhang játékokat, ismerjék és használják a különféle ritmushangszereket.

A mozgás legyen egyre összerendezettebb, a páros fogások, járások, hajlítások, vagyis a tánc alapformái a mozgáskultúránk alapjai és a komplex esztétikai élmény érzéséhez nélkülözhetetlen. Természetesen a zenei nevelés fontos része a néptánc oktatása, mely zenéjével, táncaival szervesen kapcsolódik nevelésünkhöz.

4. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formái a csoport életkorától és a zenei anyagtól függenek, gyakran más tevékenységekkel komplexen jelennek meg.

Kiscsoportban a zenei tevékenységek kötetlenül folynak, a beszoktatás idején kiemelkedően fontos szerepe van az óvónő és a gyermekek közötti énekes játékoknak. Később hol az óvónő, hol a gyermekek kezdeményezésére alakul ki zenei tevékenység. Középső és nagycsoportban kötetlenül, játékba integráltan, vagy ahogyan a zenei nevelés kívánja. Alapvető kritérium, hogy megfelelő légkör biztosítsa az érzelmi motiváltságot, így a gyermekek örömmel, felszabadultan énekelhetnek. Természetesen a zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia, akár egész nap van létjogosultsága.

5. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése

A zenei nevelésnek a nyelvi képességek fejlesztésében nagy szerepe van. Segíti a beszédkészség, a szép kiejtés, a helyes beszédhangsúly és beszédhangzás kialakulását. A zene ritmusa és nyelvünk kifejező ereje a helyes dalanyag választás esetén esztétikai élményt nyújt a gyermekeknek.

A magyar népi játékok és a művészi értékű gyermekdalok alkalmat adnak a szókincs bővítésére, bennük olyan szavakkal találkoznak a gyermekek, melyeket a hétköznapi szóhasználatban már nem alkalmazunk.

Fejlődés eredménye óvodáskor végére

Vannak kedves dalaik, játékaik, melyeket szívesen, élvezettel énekelnek, játszanak. A

zenehallgatást szeretik, várják. Felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Természetesnek tartják, hogy a zene átszövi az életüket, a mindennapjaikat.

Zenei ízlésük megalapozódik. Zenei nyelvükhöz hozzátartoznak a népdalok, népi játékok, gyermek - és néptáncok.

Képességeikhez mérten tisztán, tempótartással énekelnek.

Ismernek hangszereket és azok hangját, néhány ritmushangszert használnak is. Automatizálódik az egyenletes lüktetés és érzik a dalok ritmusát. Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.

Tisztában vannak a zenei fogalompárokcal (halk- hangos, gyors- lassú, magas- mély). Mozgásuk esztétikus, a különféle térformákat óvónő segítségével nélkül is ki tudnak alakítani. Dúdolásról, hangszerről, egy-egy motívumról felismerik a dalokat.

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A tevékenység célja

A gyermekek képi- plasztikai kifejezőképességének fejlesztése, élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek téri, formai színképzeteinek kialakítása, gazdagítása. Esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk alakítása.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Feladatok

1. A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek megteremtése, a pedagógus feladatai

Az alkotó tevékenységhez megfelelő minőségű és méretű eszközök szükségesek.

Biztosítani kell a balkezes gyermekeknek a megfelelő ollót, valamint a helyes ceruzafogást segítő ceruzára húzható eszközt. Ugyanis csak a megfelelő eszköz használatával érhető el, hogy a gyermekeknek igénye legyen az alkotásra, kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikus alakítására, hogy felkelthessük az ábrázolás anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát. A gyermeknek maga a tevékenység öröme a fontos. Az eszközök kiválasztásánál fontos a célszerűség és az esztétikum, és a gyermek fejlettsége. Az alkotó tevékenységhez megfelelő tér és hely szükséges.

Kedvező légkör megteremtése, a gyermekek szívesen kapcsolódjanak be az alkotó munkába. A tevékenységhez elegendő időt kell biztosítani, a gyermekek addig alkothassanak, ameddig a kedvük tartja.

Az óvodában egész nap biztosítani kell az ábrázoló tevékenységhez szükséges teret és változatos eszközöket. Különböző tevékenységekhez - pl. rajzolás, festés, vágás, ragasztás, origami, mintázás - feltételeit a mindennapi játékban is teremtsék meg az óvodapedagógusok. Fontos, hogy folyamatosan, játék időben bármikor tudjanak a gyermekek alkotni, a tevékenységeket gyakorolni.

A pedagógus a különböző eszközök biztonságos kezelését és az anyagok és technikák használatát tanítsa meg egyenként a gyermekeknek.

2. A 3-6-7 éves korú gyermekek alkotó tevékenységének, s azok tartalmának, minőségének fejlesztése

A 3-4 éves korban óvodába kerülő gyermekeknek az óvónő tegye lehetővé, hogy játékosan ismerkedhessenek az anyagokkal, különböző eszközökkel és technikákkal. A gyermekeknek legyen lehetőségük kifejezni egyéni élményeiket vagy szabadon választott témákat.

Kezdődjön el az esztétikum iránti érzékenység kialakítása, tanulják meg értékelni saját, társaik és népművészeti alkotások szépségét. 3-4 éves életkorban a tevékenységek a képalakítás, az építés és plasztikai munkák köré rendelhetők.

A képalakítás, firkálás, rajzolgatás, festés a gyermekek kedves, érdeklődése, emléke szerint történhet. A képalakítás megjelenhet festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, nyomattal, agyagba karcollással, stb..

Az óvónő segítse a gyermekek képalakító készségének kibontakozását, megindulását.

Rajzolást végezhetik puha ceruzával, viasszal, zsírkrétával. Ismerjék meg az anyagok alakíthatóságát, nyomkodva, ütögetve, gyurmázva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva. A gyurma használatát biztosítsuk a mindennapi játék folyamán. A helyes ceruzafogás érdekében háromszögű vastag ceruzát igyekszünk biztosítani a gyerekeknek.

A 3-4 éves gyermekek az építés során ismerkedjenek meg a különböző tárgyak alakzataival, formáival. Tudjanak beszélni alkotásaikról, pl. a nedves homokból, tapadó hóból készült építmények.

Az óvónő a tevékenységeket kisebb csoportokban szervezze, figyelme terjedjen ki minden gyermekre.

A 4-5 éves gyermekek alkotó- alakító tevékenységét bővíteni kell, a szándékosan megjelenő képalkotási tevékenységeket az élményekhez kapcsolódó témával segítse az óvónő. A gyermekek rajzában jelenjen meg az emberábrázolás, környezetét, tárgyakat, cselekményeket elképzelés útján jelenítse meg. A képek festése gazdag, sokféle színárnyalatban történjen, melyben gyönyörködhetnek a gyermekek. Biztosítsuk a különböző festési technikák elsajátítását / nyomtat, fröcskölés/

Használjanak ceruzát, ollót, krétát, filc-és rostirónokat, különböző vastagságú ecseteket, gombfestéket, temperát, viaszt. Készítsenek képeket különféle textilből, fonalból, termésekből. A ceruzához biztosítsuk a helyes ceruzafogást biztosító eszközt.

Természetben gyűjtött tárgyak felhasználásával tudjanak játékuhoz kellékeket készíteni. Játékok készítésekor használjanak textilt, bőrdarabot, terméseket. Készítsenek egyszerűbb ajándéktárgyakat, szerkesztő- összerakó munkával. Díszítés kézimunkával, terményekből, gyöngyökből láncokat, füzéreket.

Készítsenek bábokat pl. fakanálbáb vagy síkbáb. Formák alakíthatóságára vonatkozó tapasztalatszerzés: gömbölyű, szögletes, testes, lapos, formák tagolása részformákkal pl. emberalak feje, nyaka stb. Papír hajtogatása, részekre osztás, félbe stb., gyúrás, tépés, nyírás.

Az építés során variálják a teret, kisebb- nagyobb formacsoportokat, építményeket alakítsanak ki különféle anyagokból pl. vár, alagút stb. Használjanak ehhez pl. dobozokat, takarót stb.

Az eszközök előkészítésében, elrakásában segítsenek a gyermekek. Az alkotásokról nyilvánítsák ki véleményüket, szüleiknek is mutassák meg.

5-6-7 éves gyermekek együttműködése sokkal nagyobb, az óvónő feladata, hogy képi,

plasztikai és környezetalakításból eredő tárgyak készítését segítse, bővítse. A gyermekek

a képalakítás során többször alkossanak közös rajzokat.

Rajzoljanak, fessenek egyéni és közös kompozíciókat élmények alapján vagy elképzelés szerint.

A gyermekek számára érdekes és környezetükben megtalálható tárgyakat, jelenségeket figyeljék meg és emlékezet alapján egyénileg jelenítsék meg.

Saját élményen alapuló mesék, történetek, ünnepek képi ábrázolása.

Az óvónő gazdagítsa a technikai megoldásokat és eszközlehetőségeket pl. golyóval festés, viaszkarocok, satírozás, pipettás cseppentés, stb. alkalmazásával. Festékek keverésének kipróbálása, gombfesték és tempera keverése, száraz festékre felhordott zsírkréta technikának alkalmazása, stb.. A gyermekek használjanak a képalakításhoz minél eredetibb megoldásokat és ezeket egyéni módon jelenítsék meg.

Kezdenek ismerkedni a műalkotásokkal, ismerjenek meg néhány hozzájuk közelíthető alkotást. Ezek lehetnek táblaképek, szobrok, építmények, népművészeti vagy iparművészeti alkotások. Használjuk ki a falunk adta lehetőségeket, esetleges kiállításokat, a kastélyt, mint műemléket, stb.

A gyermekek plasztikai munkájában is legyen jellemző a közös térbeli többalakos kompozíció pl. mesejelenet stb. Dolgozzanak egyénileg szövőkereteken, fonjanak. A gyermekek készítsenek ajándékokat - elsősorban ünnepekhez kötötten- szüleik részére, éljék át gyakran az ajándékozás örömét. Az óvónő segítsen a gyermekeknek a játékkellékek készítésében. A gyermekek gyűjtsék a szülők segítségével az alkotó munkához szükséges anyagokat.

Alkalmazzanak az óvónők különféle technikákat pl. tépés, nyírás, hajtogatás, mintázás, varrás, kötözés, fonás. Természetes anyagok használatára törekedjen az óvónő pl. textil, fa, papír.

A gyermekeket ösztönözze az óvónő, hogy térben nagyobb méretű elemekből állítsanak össze pl. búvóhelyeket, házakat, sátrakat.

Dobozokból építhetnek különböző építményeket, melyek építését több napon keresztül folytathatják. A készített alkotásokból kiállítást lehet szervezni az óvodában, ahol gyönyörködhetnek az elkészült képekben, tárgyokban.

3. A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotói tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Az óvónő egy héten

legalább egyszer kötetlen formájú tevékenységet szervezzen, melyet tudatosan tervez, melyben mikrocsoportos formában csak 5-6 gyermek tevékenykedik egyszerre. A nagycsoportban lehetséges, amennyiben megfelelő mennyiségű eszköz áll rendelkezésre, egyszerre az egész csoport is alkothat. Az óvónőnek biztosítani kell a lehetőséget, hogy minden gyermek ugyanolyan feltételekkel megalkothassa képi - plasztikai elképzelését. A gyermekek rajzaiban megnyilvánulhassanak érzelmeik, vágyaik, fantáziájuk és élményeik.

Fejlődés eredménye óvodáskor végére

Térialakításban ötletesebbek, bátrabbak együttműködők.

Képalakításban egyéni módon tudják kifejezni érzelmeiket, vágyaikat.

Színeket bátran alkalmazzák, képek hangulatát a színek használata segítségével megkülönböztetik.

A közösen készített kompozíciót értékelik, örülnek neki. Örülnek a szépnek, gyönyörködnek benne. Felfedezik a környezetükben a szépet.

Az alkotásokat tudják értékelni és tudnak beszélgetni róla.

Ismerik és bátran használják, akár játék közben is a különféle technikákat, eszközöket.

Szívesen alkotnak, élvezik a tevékenységeket, természetes a kreatív önkifejezés.

Ismerkedtek műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

4.5. Mozgás

A tevékenység célja

Cél a gyermekek alkalmazkodó képességének, személyiségének pozitív irányba fejlesztése, mindez játékos formában. A gyermekek harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgásának, testi képességeinek, és erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés képességének fejlesztése. Az óvónő feladata, hogy a gyermekek mozgástapasztalatára és játékos kedvére építsen.

A mozgásfejlődés és az agyi fejlődés összefüggéseit ismerve megállapíthatjuk, hogy a

gyermek mozgásfejlődésének segítése minden óvoda kiemelt feladata kell, hogy legyen.

Így biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés egymásra hatása, folyamatos fejlődése.

Feladat

A mozgáskultúra fejlesztése mellett a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés, alkalmazkodó képesség és a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

Fontos az egészségmegőrzés, megóvás, teherbíró és ellenálló képesség fejlesztése. A mozgásos játékok, tevékenységek kedvezően hatnak a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulására, a pszichomotoros készségek és képességek fejlődésének eszközei.

A tornának, játékos mozgásnak, egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek lehetőséget kell biztosítani, teremben, vagy szabad levegőn az óvodai nevelés minden napján, spontán vagy szervezeten az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve.

A pedagógus feladata a 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok szakmailag megfelelő összeállítása, a különböző mozgások elsajátításának megfelelő feltételek megteremtése, a gyermekek differenciált mozgás szükségleteinek kielégítésének biztosítása érdekében különböző szervezeti formák megteremtése.

3-4 éves gyermekek

Az irányított mozgásos játékok során ebben a korban a nagymozgások fejlesztésére fektetjük a hangsúlyt. Ismerkedjenek meg:

- futásgyakorlatokkal
- ugrásgyakorlatokkal
- támaszgyakorlatokkal
- dobás- labdagyakorlatokkal
- egyensúlyozó játékokkal
- talajtorna jelenjen meg

Fussanak a gyermekek természetes módon, kötetlenül egyenes és különböző irányokba, körbe, szétszórtan, irányváltoztatással: balra és jobbra kanyarodással. Kerüljenek meg tárgyakat, személyeket. Fussanak többféle testhelyzetből történő indulással, akadályon át.

A gyermekek játszhatnak szökdeléseket, páros lábon helyben és haladással, egy- két akadállyal pl. babzsák. Rövid nekifutásból fellépéseket, majd felugrásokat végezzenek. Csússzanak, kússzanak, másszanak talajon előre, oldalt. Különböző szereken másszanak át vízszintes és függőleges irányban pl. pad, bordásfal.

Bújjanak át különböző magasságú szerek alatt pl. zsinór, asztal.

Ismerkedjenek meg labdagyakorlatokkal különböző kartartásban. A labdát gurítsák terpeszből, állásból, gurítsanak egyenes irányba. Hajítsanak helyből távolba, helyből célba. Labda feldobás- elkapás, leejtés- elkapás.

Fontos minél több egyensúlyozó játék biztosítása, járással, kúszva, mászva, kézi szerekkel. Ismerkednek a gurulással a test hossz tengelye körül.

A mozgásfejlesztő játékok készítsék a gyermekeket erő kifejtésre. Az óvónő feladata a helyes minta mutatása, igény legyen az esztétikus, pontos mozdulatok elsajátítására.

A 4-5 éves gyermekeknél még a nagymozgások fejlesztését kell szem előtt tartani. Az irányított mozgásos játékokban jelenjenek meg:

- futásgyakorlatok
- ugrásgyakorlatok
- dobásgyakorlatok
- támaszgyakorlatok és talajgyakorlatok

A gyermekek fussanak 3-4 akadályon át, versenyezzenek. Fussanak fel-és lelépéssel, átbújással, tárgy hordozással stb.

Ugorjanak helyből távolba és magasba páros lábbal, játékosan. Ugorjanak egy lábon, szökdelésekből, felugrás két lábra és leugrás két lábra, mélyugrás guggoló támaszba, kéztámaszra padra fel és le.

A dobásgyakorlatok során próbáljanak célba dobni, vízszintes és függőleges tárgyakra, egykezes felső dobással, dobjanak babzsákokat.

A labdagyakorlatok során dobják fel és kapják el a labdát. Próbálják meg a labdát különböző testhelyzetekben gurítani

Gyakorolják a kúszást, mászást, csúszást.

Másszanak négykézláb egyenes irányba, hátra és irányváltoztatással. Bújjanak különböző magasságú szerek alatt, csúszás, kúszás, mászás változtatásával, egyenként

és párosával. Másszanak át, fel, le, különbözőképpen pl. rézsútosan.

Csússzanak padon karhúzással, tolással. Gyakorolják a gurulóátfordulást. A gurulóátfordulás a talajtorna anyagaként jelenjen meg. Csikórugdálózás pedig a kézenállás előgyakorlata legyen.

Egyensúlyérzék fejlesztése kiemelt szerepet kapjon. Az egyensúlyozó játékokat játszassák 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken.

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása harmonikus, összerendezett. Sokféle mozgáselemet ismernek, és ezeket szívesen ismétlik játékos formában. A finommotorika fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetni ebben az életkorban. Ennek érdekében kisebb testrészekkel végzett mozgásokat alkalmazzunk. Különböző eszközöket használjunk pl. szalag.

Mozgás során gyakorolják:

- futógyakorlatokat
- ugrásgyakorlatokat
- dobásgyakorlatokat
- labdagyakorlatokat
- támaszgyakorlatokat
- egyensúlyozó gyakorlatokat

A futógyakorlatokat sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakorolhatják a gyermekek. Ismerjék meg a fokozódó futást, gyorsfutást és lassú futást. Fontos, hogy megismerjék az indulás állórajttal fogalmát. Alkalmazzák helyesen a rajtszavakat.

Szökdeljenek páros és egy lábon haladással. Végezzenek távol és magasugrást néhány lépés nekifutással. Sorozatugrást különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át.

Dobjanak a gyermekek kétkezes alsó és felső dobással különböző nagyságú és súlyú labdával. Dobjanak távolba kislabdával, kötél felett. Dobjanak egykezes alsó és felső dobással célba pl. karikába stb. Hajítsanak labdát távolba kidobó állásból.

Gyakorolják a labdavezetést, eszközök között is. A labda előredobása után fussanak érte és a felpattanó labdát kapják el. Két kézzel, és egy kézzel adják át a labdát a 3-4 m-re lévő társuknak.

Végezzenek a gyermekek pók-rákjárást és talicskázást. Ismételjék az óvodában tanult talajtorna elemeket: gurulóátfordulás, a test hossz tengelye körüli gurulás. Végezzenek

"lajhármaszást".

Egyensúlyozzanak természetes módon, padon járással, közben 360 fokos fordulattal, társak kerülésével, különbözőszereken pl. gerenda, létrafok. Egyensúlyozzanak padon járással, fej - kar és lábmozgásokkal összekötve.

Az óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok

A mozgásos tevékenységeket és az eszközöket a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez méretezzük.

Az óvónő biztosítsa a gyermekek számára a gyermekeknek megfelelő napi mozgásszükségletének differenciált kielégítését. Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korcsoportnak heti egy alkalommal szervezze meg az óvónő. Biztosítjuk a mindennapos mozgást, a lábtornát, illetve sajátos nevelési igényű gyermek esetén szükség szerint gyógypedagógus segítségével a mozgásfejlesztést.

A gyermekek mozoghassanak zenére is, az óvónő gimnasztikai elemekből építse fel ennek az anyagát.

A szabad és az irányított mozgásos játékok során a pedagógus rendszeresen használja az óvoda mozgásfejlesztő játékait, beépíti a mozgásos tevékenységekbe (Wesco, lépegető teknős, roller, tricikli, mászófal, stb.).

Külön figyelni kell arra, hogy a szabad játékban, lehetőség szerint a szabadban minél több mozgásforma játszható lehessen, akár az udvarra kivitt játékeszközökkel is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

Óvodáskor végére a folyamatos edzés hatására gyermekeink egyéni testi adottságainak, fejlettségüknek megfelelően rendelkeznek állóképességgel, teherbíró képességgel.

Ismerik a különféle mozgásformákat és gyakorlatokat. Értik a vezényszavakat, képesek végrehajtani a szóbeli utasításoknak megfelelően a különféle tornagyakorlatokat.

Örömmel mozognak, tornáznak a szabadban, a tornaszobában, és a csoportszobában.

Önállóan végzik a szabad gyakorlatokat, gimnasztikai gyakorlatokat. Kis segítséggel végzik a tanult és ismert talajgyakorlatokat, szergyakorlatokat.

Pontosan, ügyesen és tempósan hajtják végre és kapcsolják össze a fő gyakorlatokat; a csúszást, kúszást, mászást, gurulásokat, ugrásokat, egyensúlyozó járásokat,

átfordulásokat.

Képesek lassú és gyors iramban futni, járni, szökdelni.

Képesek a labda különböző használatára, labdavezetésre, a különféle dobásokra.

Biztosan használják az alapvető sporteszközöket, sportfelszereléseket.

A mozgásos versenyjátékok során kialakul gyermekeinkben a küzdőszellem, a csapatszellem, a versengeni tudás.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környező világ és a természet tevékeny megismerése létfontosságú része a gyermek fejlődésének. A közvetlen környezetben való eligazodás egészen kicsi korban elkezdődik, s ez már formálja a gyermeket. Fokozatosan tágul előtte a világ. Egyre több tapasztalatot szerez, és ezek által lassan formálódni kezd a világról alkotott képe. Olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz szükségesek. A megismerés során matematikai tartalmú tapasztalatokat is szerez, azokat tevékenységeiben alkalmazza.

A gyermeket nevelő felnőtt tervszerűen és tudatosan, részenként ismerteti meg vele a környezetet, amelyben él. Könnyíti feladatát a kisgyermek felfedező, kutató, mindent látni-és megismerni vágyó kedve, kíváncsisága, melyre a nevelő bátran építhet.

A környezet megismerésére nevelés rendkívül sokrétűen fejleszti a gyermek intellektusát. Állandóan új és újabb megismerés felé irányíthatja figyelmét, érdeklődését. Egyre átfogóbban, s egyre közelebb hozza ehhez a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, a közvetlen környezetére jellemző emberi szokásokat.

A 3-7 éves gyermekek nevelésében ez a terület nagyon szép feladatokat rejt magában az óvodapedagógus számára.

Feladataik:

- Alapozzuk meg és erősítsük a gyermek környezettel való pozitív érzelmi kapcsolatát.
- Tervszerűen biztosítsunk lehetőséget a környezet megismerését szolgáló sétákra, kirándulásokra, gyűjtésekre, spontán vagy irányított gazdag tapasztalatszerzésre.

- A megfigyelés, az ismeretgyűjtés mindig a természeti környezetben történjen, évszakonként, a gyermekek érdeklődéséhez igazodva.
- Türelmesen hallgassuk meg a gyermekek felfedező közléseit, kérdéseit. Megnyugtató válaszainkkal elégítsük ki természetes kíváncsiságukat.
- Segítsük a szülőket a gyermek környezet iránti érdeklődésének felkeltésében. Megfigyeléseinket és beszélgetéseinket úgy irányítsuk, hogy az adott témával kapcsolatban minden fontos mozzanat és ismeret a helyére kerüljön.
- Segítsük elő, hogy a gyerekek szerezzenek minél szélesebb körben ismereteket természeti és tárgyi környezetükről (a családról, testükről, testrészeik funkciójáról, ápolásáról, öltözködésről, közlekedési eszközökről, gyalogos közlekedés szabályairól, növényekről, állatokról).
- Tegyük lehetővé, hogy ismerjék meg lakóhelyüket, az ott található nevezetességeket (Kastély, Duzzogó, Kőasztal, Tanösvény, Kilátó, Piramis). Ezzel erősítjük a gyermekek érzelmi kötődését a környezetükhöz, elősegítjük a szülőföld szeretetének kialakulását, megerősítését. Amennyiben megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Nevelőmunkánk során a gyermekek ismerjék meg az óvoda környezetében található fontos középületeket és szolgáltató egységeket (bolt, posta, orvosi rendelő, gyógyszertár, iskola, könyvtár).
- Irányítsuk rá figyelmüket a környezet szennyezésének veszélyére, alakítsuk gyermekeinkben a környezetvédő, környezetbarát magatartást. Az óvoda pályázaton elnyerte a Zöld óvoda címet, melynek feladataként fontosnak tartjuk a gazdag tartalommal való megtöltést, környezettudatos életmód megalapozását.
- Tárjuk fel a gyermekek előtt az évszakokhoz kapcsolódó népszokásokat, hagyományokat, (szüreti mulatság, Szent György-napok, adventi készülődés, tikverőzés, húsvétvárás, locsolkodás) időjóslo megfigyeléseket, jeles napokhoz kapcsolódó hiedelmeket. A népi hagyományokhoz kapcsolódóan tudatosan fejlesszük szókincsüket, tegyük vonzóvá a szép

magyar beszédet, gazdagodjon népi és természeti szókincsük.

Gyermeki tevékenységek

- Az évszakok jellemző jegyeit a természetben figyelik meg a gyermekek, kertben, udvaron, utcán, erdőben, réten. Megtapasztalják az évszakok időjárását, az időjárás változásait, az esőt, a vihart, a szél hatását, a hideg, a meleg hatását.
- Beszélgetnek a megfigyelő sétákon, kirándulásokon tapasztalt felfedezésekről, növényekről, erdőről, rétről, állatokról, természeti jelenségekről, természeti képződményekről, vizekről, hegyről, épített környezetünkről.
- Megismerkednek az évszakok adta munkákkal, a kertben, udvaron, esetleg családonál (pl. gyümölcsszedés, szüret alkalmával), zöldségekkel, gyümölcsökkel, virágokkal, fákkal, háziállatokkal természetes közegükben, élőhelyükön.
- Tevékenykedjenek minél több természetes anyaggal / kavics, fa stb./
- Az így szerzett ismereteket feldolgozzák játékokban, vagy képeskönyveket, diaképeket nézegetve, hangkazettát hallgatva az óvónő irányításával.

Környezetvédelem, természetvédelem

Természetvédelmi napok keretében játékosan ismertetjük meg a gyerekeket az állatok, a fák, a víz, a föld napjával. Helyi óvodai programunkba már kiscsoportos kortól tervszerűen beillesztjük a környezetvédelemre, környezet megóvására, szeretetére nevelést.

Megismerhetünk a különféle madárfajokat, életmódjukat, viselkedésüket. Fokozott figyelmet fordítunk a madárvédelemre, téli etetésükre. Közösén ültetünk fákat, cserjéket, és palántázunk, gondozzuk a növényeket.

Tudatosítjuk a helyes viselkedési, tevékenységi formákat. Ez megnyilvánul a közvetlen tárgyi környezet - csoportszoba, öltöző, mosdó, udvar - rendjének, tisztaságának megőrzésében, a hulladék összegyűjtésében, melyben a gyermekek tevékenyen részt vállalnak. Megismerik a növények gondozását a csoportszobában és az udvaron.

A környezet megismerésének folyamata közben életkoruknak megfelelően megtapasztalják a környezet óvásának, védelmének fontosságát. Az erdei kirándulások alkalmával is erősítjük ezeket a szokásokat, amikor fokozottan figyelünk a hulladékgyűjtők

használatára. A növények, állatok megfigyelésén, védelmén, óvásán keresztül megismerkednek, megbarátkoznak a "védettség" fogalmával. Az óvodában kialakított „zöldfolyosó” lehetőséget teremt az egész éves környezetvédő nevelés számára.

Matematikai játékok

A világ dolgaiban való eligazodáshoz kapcsolódik a matematikai tapasztalatgyűjtés. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk a gyermekek, így ezeket természetes módon ismerik meg. A minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, a gyermekek igényeihez és ötleteihez igazítva akkor lesz számukra örömteli élmény, ha játékos formában szereznek ezekről tapasztalatokat.

Feladataink:

- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az egyszerű számlálgatástól az elemi ok-okozat összefüggéseinek felismertetéséig, megtapasztaltatásáig.
- A gyermekek szabadon végezzék halmazok összehasonlítását, szétválogatását, csoportosítását.
- Gyakorolják a sorba rendezést megadott mennyiségi és formai tulajdonságok alapján.
- A számfogalom megalapozására végezzenek méréseket, összeméréseket.
- Tapasztalják meg a különböző használati eszközök úrtartalmát.
- Ismerkedjenek meg a geometriai formákkal, síkidomokkal építés, gyurmázás során. Jussanak el felismerésükig.
- A tükörrel való tevékenység során fejlődjön tájékozódásuk térben és síkban egyaránt.
- A játék, a testnevelés, zenei nevelés során használjunk ki minden alkalmat a térbeli és síkbeli tájékozódás fejlesztésére. (Népi kiszámoló, mondókák, szökdelő-és labdajátékok megismertetésével.) A matematikai játékok közben megfigyelhető az egyes gyermekek aktivitása, továbbmutató érdeklődése, gondolkodási üteme.

Az egyéni bánásmódot, a differenciálást ezen a területen fokozottan lehet és kell érvényesíteni.

Módszertani alapelvek

- Vegyük figyelembe a gyermekek egymástól eltérő környezeti tapasztalataikat.
- Tegyük lehetővé a gyermekek számára a kifejezés örömét, biztosítsuk az élményeket.
- Segítsük az ok- okozati összefüggések megláttatását.
- Az óvoda minden dolgozójától, s a szülőktől is kívánjuk meg a példamutató, környezetvédő magatartást.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek ismerik nevüket, családjukat. Tudják hol laknak, ismerik szüleik foglalkozását.

Ismerik lakóhelyüket, ott képesek eligazodni.

Ismerik és gyakorolják az elemi közlekedési, gyalogos közlekedés szabályait, a közlekedési eszközöket.

Ismerik a napszakokat, a hét napjait. Különbséget tesznek az évszakok jellemző jegyei között.

Tudják, hogy az időjárás és a növények fejlődése között összefüggés van.

Felismerik a zöldségféléket, gyümölcsöket. Ismerik ízüket, zamatukat, tudják miért egészséges fogyasztásuk.

Önállóan képesek az egyszerű növénygondozásra.

Az állatokat képesek csoportosítani élőhelyük szerint.

Szeretik a természetet, a helyi értékekkel ismerkednek, jellemző rájuk a környezetvédő, környezetet tisztelő magatartás.

Matematikai tapasztalatszerzés terén képesek összehasonlítani a különböző kiterjedéseket, halmazokat. Képesek szétválogatni különféle alakzatokat, felismerik az azonosság és különbözőség jegyeit. Tárgyakat meg tudnak számolni és 10-ig sorba rendezni. Képesek felidézni történeteket a számosság alapján, ezt eljátszani és rajzban

megeleveníteni.

Képesek eligazodni kisebb problémákban. Képesek kirakni térbeli alakzatokat másolás alapján. Eligazodnak térben és ismerik az irányokat.

Hagyományőrző tevékenységek

A hagyományőrzésnek helye van az óvodai nevelőmunkában. A népi kultúra hagyományozódásában természetes módon belenőnek a gyermekek. A szülők körében tegyük vonzóvá a községünkben zajló programokon való részvételt gyermekeikkel.

A néphagyományőrzés és tájhagyományok tiszteletével a népi kismesterségek, népszokások életkor-specifikus megismertetésével legfőbb nevelési **célunk** az, hogy **gyermekeink befogadóak, érzékenyek legyenek a szépre, értékeinkre, nemzeti kultúránkra, és ezekre vigyázzanak is.**

A naptári évhez fűződő népszokások ápolása hangulatosabbá, élmény telibbé teszi a jeles napok várását, az ünnepeket. Javarészt a tevékenységekben jelenik meg a hagyományőrzés a gyermekek életkorának megfelelően, ennek nyomán a gyermekmunkákban, az óvoda hangulatában.

Óvodapedagógusok feladatai

1. Saját fejlesztés terén:

- Bővítsük ismereteinket a népi hagyományok eredetéről, lényegéről, a hiedelemvilág jelképeiről.

2. Gyermekek felé:

- A hagyományőrző tevékenység kerüljön felszínre a gyermekek tevékenységében, játékában.
- Az anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe gyermekeink életkorát, lakóhelyük jellegzetességeit, a tájegységhez kötődő hagyományokat, értékeket.
- Óvodai nevelőmunkába építsük be a hagyományőrzés jellegzetes feladatait, a népi folklór elemeit nevelési területenként. (vers, mese, dramatikus játék, zenei nevelés, néptánc, ábrázoló tevékenységek, a környezet megismertetése, mozgás, torna)
- A hagyományápolás jelenjen meg az óvoda külső, díszítő elemeiben, a

csoportszobák hangulatában.

- Lehetőségeink szerint kutassuk fel lakóhelyünkön a népi kismesterségek lehetséges formáit. Vegyünk részt helyi programokon, bővítsük tapasztalatainkat. Juttassuk élményhez gyermekeinket a tevékenységek megfigyelésével, megismertetésével.
- Tegyük lehetővé számukra a napi nevelőmunkában az élmények felidézését, tevékenység formájában való újraélését.
- Biztosítsuk az eszközöket és ötleteket a hagyományőrző tevékenységekhez. (szövőkeretek, fonalak, gyöngyök, kartonok, papírok, agyag, fűzfavessző, tojásfesték, viasz, vászon, stb.)

Az óvodánk életébe beépített jeles napok, néphagyományok

Mihály napi vásár

Márton napi lámpás felvonulás

Advent (nov. 30. utáni első vasárnaptól a negyedikig)

- falu adventi gyertyagyújtásain rendszeres részvétel
- a csoportokban adventi „meglepetések” (pl. dobozokból, zsákból, stb. versek, mesék, énekek kerülhetnek elő)
- Előkészületek karácsonyra, takarítás, rendrakás, dalok, versek tanulása, ajándékkészítés a családtagoknak, szeretteinknek. Lelki ráhangolás, pozitív érzelmek fokozása, melyek a családi körben megélt ünnepen teljesednek ki.
- adventi barkácsolás és vásár az óvodában. (Ajándékkészítés, mézeskalácssütés közösen, dekorációk készítése.)
- Mikulás (dec. 6.) – az iskolások szereplésével. Az iskolások műsorukkal lepik meg a gyerekeket, a Mikulás pedig az óvónők által készített ajándékokkal kedveskedik a gyerekeknek.
- Karácsony (dec. 24., 25., 26.) – az ünnep előtti napokban karácsonyi ünnepség. Közös énekléssel, versekkel, ajándékozással, utána pedig közös játékkal ünnepeljük a karácsonyt.

Farsang (vízkeresztől, hamvazószerdáig)

- Télbúcsúztató népszokások, tréfás mesék, mondókák, csúfolódók mondogatása,

tanulása. Farsangi bál az óvodában játékkal, tánccal, jelmezes felvonulással.

- Mohai tikverőzésre mennek a nagyobb óvodások.

Húsvét (az első tavaszi napjegylenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

- Határkerülés, vonulós játékok játszása, gyakorlása.
- Húsvéti dekorációk készítése, időjárás, természet változásainak megfigyelése, locsoló versek tanulása
- Húsvéti komatál küldés

Májusfa állítása, majd kitáncolása, zöldágjárás.

Pünkösöd (húsvét utáni 50. nap)

- Énekes játékok, dalok, tánclépések gyakorlása.
- Nagycsoportos gyermek néptáncosok bemutatkozása.

Óvónőink fantáziájára építve, teret adunk új ötleteknek is. Fontos, hogy az ünnepek lényegét az óvónők megismertessék a gyerekekkel.

Kézművesség, kismesterségek, néphagyományaink

- Különböző termények gyűjtögetése folyamatosan, belőlük különféle eszközök, játékok készítése az óvónő segítségével. Lehetőség van a körmöcske használatára, a szövés egyszerűbb technikáival való ismerkedésre /pókszövés/. Természetes anyagok felhasználására, beszerzésére törekszünk, ezzel is formáljuk környezetünkhöz gyermekeink ízlését.
- Népmesék, népi mondókák, népdalok igényes válogatása, tanítása az esztétikai nevelés során. Régi, érdekes hangszerek megismerése. Nagycsoportosoknak van lehetőségük néptáncot tanulni, de minden csoport beépíti az egyszerű tánclépéseket a csoport játékaiba. A néptánc foglalkozásokon a gyermekek mozgása fokozatosan összerendeződik, tökéletesednek a tánclépések, mozdulatok. Egyre inkább nő a céltudatos mozgásképeség, mozgáskoordináció. A közös éneklés, a dallam érzelmileg megnyugtatja a gyermekeket, az ismétlődő mozgás oldja a feszültséget. A közös együttmozgás által fejlődik a társas kapcsolat, az együttmozgás igénye. A táncnak fegyelmező ereje, személyiségfejlesztő hatása van, sikerélményt biztosít a gyermekek számára.

4.8. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A munka - éppúgy, mint a játék - a gyermek számára önként és szívesen vállalt aktív tevékenység. Számunkra a játékhoz hasonlóan a nevelés eszköze. Programunkban teret biztosítunk a gyermekmunka számára. A munka felelősséggel jár. Végzése közben a gyermekek tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetünkről.

Feladatok:

- Adjunk lehetőséget a különböző munkák elvégzésére, melyek gazdagítják a gyermekek személyiségét. A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) fejlesztik képességeiket.
- A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésének egyik eszköze. Éljük át a közös munka örömét, érezzék hasznát.
- A gyermekek munkavégzés közben szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket az élő és élettelen környezetről.
- Vezessük rá a gyermekeket a munkavégzés céljára, hasznára, szükségességére. Tegyük vonzóvá a gyermekek számára a munkavégzést, a munkára való motiváció által.
- Ismerjék meg az eszközök használatát, a munka szeretetét. Ügyeljünk arra, hogy a gyermekek pontosan és alaposan végezzék a munkát, a megkezdett munkát fejezzék be.
- Vezessük rá őket, hogy tiszteljék a felnőttek és egymás munkáját, a munka eredményét.
- Tartsák be a munkavégzés szabályait, munkavégzés közben is alkalmazkodjanak egymáshoz.
- Biztosítsuk az évszaknak megfelelően az udvar gondozásában, és a növények

ápolása közben, hogy a gyermekek közvetlen közlelől megismerkedhessenek a különböző munkafajtákkal (pl. levélsöprés, faültetés, csemetegondozás).

- Segítsük, hogy a hagyományörző jelleg jelenjen meg a játék témájában a közös élmények hatásaként.

Gyermeki tevékenységek

Az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

Megtanulják az eszközök használatát. A munka tartalma az óvodában a naposság, a közvetlen környezet rendjének megőrzése (elrakodás, rendrakás), teremrendezés, süteménysütés, játékkészítés, ajándékkészítés, kertgondozás, növény és állatápolás. Gyűjtőmunkához tartozik termések, termények, természetes anyagok gyűjtögetése. Az ünnepekre való készülődés alkalmával, hangulatkeltő dekorációk, ajándékok készítése a gyerekekkel közösen.

Módszertani alapelvek

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

- Alkalmazzuk a munkára nevelésnél a fokozatosság, folyamatosság elvét.
- Vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, a munkafeladatok kiválasztásánál.
- Csak addig végezzék a munkát, amíg annak örömszínezete van.
- A gyermeki munkatevékenység tudatos pedagógiai irányítást igényel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek olyan önállósággal rendelkezzenek az egyszerűbb, életkoruknak megfelelő tevékenységeknél, hogy segítség nélkül is képesek legyenek elvégezni a megismert feladatokat (pl. naposság, növénygondozás, rendrakás).

Ismerik az eszközök használatát, a számukra ismerős munka menetét, kérésre segítenek

az óvónőnek.

Szívesen végzik a rájuk bízott munkát. Megbecsülik társaik és a felnőttek munkájának eredményét. A megkezdett munkát befejezik. A munkajellegű tevékenységek az önállóságra nevelés fontos részét képezik.

4.9. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás folyamatos, nem szűkül le az ismeretszerzésre, fogalmát tágan kell értelmezni.

- a **játékos**, utánzásos, spontán tapasztalatszerzés
- **természetes és szimulált környezetben**, kirándulásokon, stb. spontán, vagy az óvodapedagógus által, kötött és kötetlen foglalkozásokon az egész óvodai nap folyamán folyamatosan valósul meg.
- fontos feltétele a gyermek **cselekvő aktivitása**, a közvetlen és sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodai tanulás elsődleges célja és feladata, a gyermekek kompetenciájának fejlesztése.

Az óvoda feladatai:

- a játékos, cselekvéses tanulás, a spontán, játékos tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása
 - az utánzásos minta - és modellkövetéses magatartás-, illetve viselkedéstanulás, a szokások alakítása
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, a gyakorlati probléma és feladatmegoldás
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
 - az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását.

A tanulás ebben az életkorban a gyermekek önkéntelen figyelmére, az alkotó képzeletre, kreativitására épít. Kihasználva a gyermekek önállósági vágyát és játékoságukat. Építeni kell az óvodáskorúak kíváncsiságára, ami az óvodáskor végére belső motivációvá alakul.

A fejlődés állandó folyamat, minden gyermekek a saját képességeinek fejlettségi szintjén

érhet el eredményeket. A követelményeket is ezen a szinten teljesíti.

Az óvodapedagógus és a gyermek közötti őszinte bizalom és megértésre épülő kapcsolat, lehetőséget ad a fejlődésre a tanulási folyamatban is. A szorongásoktól mentes légkörben, a gyermekek boldogan tevékenykedhetnek. Sok *buzdításra*, *dicséretre* van szükség, hisz a **pozitív megerősítés** elengedhetetlen a fejlesztés területén. A jutalmazás sok lehetősége közül azokat válasszuk, amelyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez (simítás, pillantás, ölelés, gesztust és mimikát, szóbeli közlést egyaránt). A tárgyi jutalmazást lehetőleg kerüljük, de teljesen ki kell zárni a büntetést is, hiszen a tanulási folyamatban a gyermek kíváncsisága, érdeklődése, motivációja visszaszorul a büntetés hatására. A nemkívánatos magatartást más módszerekkel kell megszüntetni (tanulási szokások kialakítása).

A tanulás típusai óvodánkban

Óvodánkban egy foglalkozás nem mindig érint csak egy tevékenységi formát, gyakran komplex, több tevékenységet is felsorakoztató foglalkozásokat tartunk. Azt gondoljuk, hogy az óvodában legalkalmasabb tevékenységi keret a **kötetlenség**, melyben az óvodapedagógus *tudatosan* és *tervszerűen* biztosítja a tanulás feltételeit. A kötetlenség nagyobb lehetőséget biztosít a differenciált foglalkoztatásra, az egyéni bánásmód megvalósítására. Jobban figyelembe vehető a gyermekek fejlődési üteme.

A **mikrocsoportos** és **makrocsoportos** munkaformához szükség van a nagyobb munkafegyelemre, az önálló feladatvégzés képességére. Ezt a formát fokozatosan érhetjük el, hiszen ki kell alakulnia a csoportban a türelmes várakozás és a halk beszéd szokásának.

A **kötött foglalkozások** alapelve is a játékosság. Nagycsoportosoknál már követelmény a csoportban kialakult önfegyelem, szándékos figyelem, kitartás, feladattudat, feladattartás, az iskola megkezdéséhez szükséges magatartás erősítése.

A kötött foglalkozások mellett természetesen lehetőség van, sőt szükség is a lemaradók, illetve a kiemelkedő képességűek mikrocsoportos felzárkóztatására és a tehetségek kibontakoztatására.

A tanulás módszereinek megválasztása korcsoportonként változhat és függ a nevelés céljától és a tárgyi feltételektől, a csoportba járó gyermekek fejlettségétől.

Leginkább alkalmazott módszerek: megtapasztalás, érzékeltetés, bemutatás,

szemléltetés, magyarázat, beszélgetés, elbeszélés, didaktikus játék, gyakorlás, ellenőrzés, értékelés.

Kiscsoportban dominál a sokoldalú érzékeltetés, középső csoportban már magyarázattal is bővül, a nagyoknál eredményes az elbeszélés és a leírás is.

A tanulás eszközei biztosítják a képességek, készségek fejlődését (manipulációs készségeket, finommotorikus készségeket, memóriát, téri tájékozódást, anyanyelvi fejlesztést, mozgásfejlesztést, stb.). Eszközök lehetnek a csoport játéka, a pedagógus által készített szemléltető eszközök, játékok, és az óvoda vásárolt eszközrendszere is alkalmas a tartalmas tanulás tervezésére.

A tanulási folyamat időkeretei:

A megismerési folyamat folyamatos, a gyermek korától, aktivitásától és érdeklődésétől is függ.

5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Az új köznevelési törvény nagy hangsúlyt fektet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésére.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igényű gyermekek (**SNI**)
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (**BTM**)
- kiemelten **tehetséges** gyermek (az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség)

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (HH, HHH)

Az óvodapedagógus kötelessége, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön a gyógypedagógussal vagy a nevelést segítő más szakemberekkel, segítse elő a bármilyen oknál fogva hátrányos

helyzetű gyermekek felzárkóztatását. Segítenie kell a tehetségek felismerését, fejlődését, kiteljesedését.

A gyermekek tehetségének időben való felismerése és fejlesztése fontos feladatunk, ennek érdekében az alábbi tehetségműhelyeket hoztuk létre:

- Vizuális tehetségműhely
- Ének -zenei tehetségműhely
- Matematikai tehetségműhely

A pedagógus szakmai munkájában folyamatosan figyelembe veszi a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével tervez és dolgozik. Minden fejlesztés a gyermek személyiségéhez kell, hogy igazodjon.

Az SNI-s gyermekek fejlesztése az előírt szakember, vagy szakemberek segítségével történik. A gyermekek integráltan részt vesznek a csoport mindennapi életében, foglalkozásaiban, programjaiban, és ezen kívül speciális fejlesztést is kapnak a szakemberektől.

A BTM-es és a tehetséges gyermekek fejlesztése csak tudatos, tervszerű munkával lehetséges. Az óvodapedagógus a gyermek felmérése után képet kap arról, mely területen van elmaradás, miben szükséges a fejlesztés, vagy mely terület az, amiben a gyermek kiemelkedően teljesít. Ezek ismeretében tud egyéni fejlesztési tervet írni. A terv tartalmazza a fejlesztendő területet, feladatot, a fejlesztés játékos megvalósításának ötleteit, időpont terveket, majd a megvalósulás dokumentációját. Az óvodánk pedagógiai asszisztense ezekbe bevonható, segítsége lehet a pedagógusnak. Az iskola előtti évben ennek még nagyobb a jelentősége, felértékelődik a fejlesztő munka. Jó szakmai munkával a gyermekek jó eséllyel haladnak majd az óvodai életben az elérendő célok felé.

6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

A családi nevelés és az óvodai nevelés folyamat eredményeként, a gyermekek többsége 6-7 éves korára eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, pszichikus és szociális

kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az óvodáskor végére elérendő célok:

A gyermek a **testi fejlődésében** eljut az első alakváltozáshoz. Egészséges, arányosan fejlett, teherbíró. **Mozgása** összerendezett, **harmonikus**, megfelelő tempójú, pontos. Fejlett a mozgás- koordináció és a finommotorika. Szándékosan tudja irányítani mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését.

Pszichikusan érett az a gyermek, aki rendelkezik az iskolai tanuláshoz szükséges képességekkel; akinek **érzékelése, észlelése tovább differenciálódik**. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a téri tájékozottságnak, térbeli mozgásfejlettségnek, **testséma** kialakultságának, **vizuális és verbális emlékezetnek**. Szándékos emlékezeti bevésés és felidézés a tanulás alapját képezi, ugyanúgy, mint a tudatos, szándékos, **figyelemösszpontosítás**. A gyermek a cselekvő - szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi - fogalmi **gondolkodás** is kialakulóban van.

Gondolkodási műveleteit tárgyi, képi és elemi - fogalmi szinten végzi. Képes szín, forma, nagyság, időrendiség, ok - okozati összefüggés alapján csoportosítani, tárgyakat, tárgyképeket. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A gyermek gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában megfelelő tempóban, hangsúllyal, természetes gesztusokkal és arcjátékkal tudja kifejezni.

Tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, (a fogváltással is összefüggő, nagy egyéni eltérések lehetségesek). Megfelelő mennyiségű a **szókincse**. Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat használva, folyamatosan beszél. Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. A természet értékeinek megbecsülésére, szeretetére törekszik. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és

társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Viselkedését szándékosan irányítja.

Szociálisan érett az a gyermek, akinek pozitív beállítódása van iskolai élethez. Késleltetni tudja szükségletei kielégítését, képes az együttműködésre, kapcsolatteremtésre, felnőttekkel és társaival.

Alkalmazkodni képes a szabályokhoz, feladattudata kialakulóban van, ami a feladat megértésében, feladattartásban, feladat végzésben nyilvánul meg. Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az 5 éves kortól kötelező egy éves óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelés célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése, ezen belül fontos a sikeres iskolai élethez, munkához szükséges képességek fokozott szem előtt tartása, fejlesztése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fontos a folyamatos speciális szakemberek segítségével, mert csak így érhető el a megfelelő fejlettségi szint az iskolába lépéskor.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A speciális pedagógiai ellátásra jogosult ,a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére biztosítandó,iskolakezdésre felkészítő foglalkozások meghatározása a szakértői bizottság rendelkezése szerint.

7. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermekvédelem az óvodapedagógus alapvető feladata.

Az óvodai nevelőtestületnek, minden rendelkezésre álló eszközzel, segíteni kell a gyermek családban történő felnevelését. Nagyon fontos a szülőkkel való együttműködés, jó kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése. Elengedhetetlen a jó kapcsolat kiépítése a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.

A törvény szerint a gyermekvédelem feladatai közé tartozik a gyermekek óvodába járásával kapcsolatos teendők.

Az óvoda a gyermek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. 2015-től majd minden 3. életévét betöltő gyermek kötelezően óvodába kell, hogy járjon legalább napi 4 órában óvodai foglalkozáson kell részt vennie.

A jegyző, az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyerek jogos érdekeit szem előtt tartva az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyerek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja. Ez alapos mérlegelést igényel, gyermekvédelmi szempontból is jól átgondolt szakmai döntés kell, hogy legyen.

Esélyegyenlőség

Fontos feladat az óvodai fejlesztés a sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek speciális igényeinek figyelembevétele, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása terén.

A pedagógus kötelessége, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyerekekkel egyénileg foglalkozzon, együttműködjön a gyógypedagógussal, vagy más, a munkát segítő szakemberrel. Bármely oknál fogva hátrányos helyzetű gyerek felzárkóztatását elősegítse.

Segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, előmozdítsa a gyerekek erkölcsi fejlődését.

A gyermekvédelem feladata a pedagógusok szakmai munkájának segítése, az információk cseréje nagyon fontos.

A **veszélyeztetettség** olyan - magatartás, mulasztás, vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy megakadályozza.

A gyermekek védelmének biztosításában, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésében, a már kialakult veszélyeztetettség okainak megszüntetésében kiemelt feladat hárul a gyermekjóléti jelzőrendszer tagjaként is működő gyermek- és ifjúságvédelmi felelősre. Együtt kell működnie a gyermekjóléti szolgálattal. Ha az óvoda a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermek bántalmazása a veszélyeztetettség egyik megnyilvánulása, ám a veszélyeztetettség bántalmazás nélkül is megvalósulhat. A gyermek bántalmazás akkor valósul meg, ha a gyermeknek sérülést okoznak, vagy sérelmére követnek el cselekményt, illetve azt szándékosan nem akadályozzák meg.

Elhanyagolásról akkor beszélünk, ha a szülő vagy gondviselő rendszeresen, folyamatosan elmulasztja a gyermek legalapvetőbb szükségleteinek kielégítését, felügyeletét, amely súlyos ártalom kialakulásához vezet.

A gyermekvédelem célja:

A gyermeki jogok mindenek feletti érvényesülése, ellenőrzése.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek felkutatása, támogatása, felzárkóztatásának segítése.

Feladataink:

- Segítségnyújtás, hátrányok enyhítése, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.
- Lehetőség szerint figyelemmel kísérik a családok anyagi helyzetét (családlátogatások, beszélgetések)
- Lehetőséget keresünk, hogy anyagi támogatást kapjanak. (fenntartó segítségével)
- A rendszertelenül óvodába járó gyermekeket meglátogatjuk.
- Prevenció, a segítségnyújtás, amelyre a humánus jellemző.
- Az óvodai nevelési munka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése, a gyermek balesetek megelőzése.

- Rendszeres, személyes kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal.

Az óvodai gyermekvédelmi felelős munkája

A gyermekvédelemmel foglalkozó pedagógus nagy empátiával kell, hogy rendelkezzen, rendkívül erős segítő attitűddel.

Feladata:

A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre.

Az év elején írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, arról, hogy probléma esetén az óvodán kívül milyen gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel. Munkájáról tájékoztatja a nevelőtestületi értekezleten az óvodapedagógusokat.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónők között.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, a családdal kapcsolatos intézkedéseket, és azok eredményességét. Ezt a feladatot a csoport óvónőivel végzi.

Az óvodavezető gyermekvédelmi feladatai:

Az óvodavezető fő feladata a gyermekek mindenképp felett álló érdekeinek érvényesítése, az érvényesülés ellenőrzése. A vezető felelős a nevelő és oktató munka egészséges, és biztonságos feltételeinek megteremtéséért, a gyermekbaleset megelőzéséért, a rendszeres egészségügyi vizsgálat megszervezéséért. A munkában minden pedagógusnak tevékenyen részt kell venni.

Legfontosabb feladatunk, hogy a családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböljük a veszélyeztetett gyerekekre ható ártalmakat, megvédjük őket a testi és lelki, erkölcsi károsodásoktól.

(Mellékletben az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő gyermekek speciális ellátása)

8. Az óvoda szakmai dokumentumai

Óvodánk legfőbb dokumentuma **helyi pedagógiai programunk**, melyet nevelőtestületünk elfogadott.

Az óvoda éves munkatervét az óvoda vezetője készíti el, mely nevelési évre vonatkozóan lebontja a program feladatait, elképzeléseit, aktualitásait. (átfogó jellegű feladatok)

Az óvoda éves munkaterve meghatározza a csoportok tennivalóit, az új nevelési év feladatait az óvodapedagógus számára. (Ezek konkrét feladatok a felelős rendszer megtervezésével.)

Megjelöli a nevelőmunka ellenőrzésének, elemzésének módszerét, idejét, tartalmát.

Az óvoda éves munkaterve tartalmazza azokat az egyéb feladatokat, amelyek a nevelés egészéhez tartoznak, javítják a működést, befolyásolják a fejlődést.

Melléklete a szakmai munkaközösségek éves munkatervét is tartalmazza.

A gyermekcsoportok nevelési terve, a csoportnapló tartalmazza a gyermekcsoportok szokás és szabályrendszerét (napirend, hetirend, együttélési szabályok, érintkezési szokások, a gyermekek névsora, adatai), nevelési, fejlesztési tervet (a fejlesztés célját, feladatát, tartalmát), a csoport **éves tervét, heti terveit**, és a **foglalkozásvázlatokat**. A gyermekek egyéni fejlődési mutatóit, szükség szerinti fejlesztési terveit a **fejlődési napló** tartalmazza.

Az egyéni fejlesztés dokumentumai tartalmazzák a gyermek anamnéziséit, az óvónő megfigyeléseit, mérési eredményeket, egyéb, külső szakemberek feljegyzéseit. A gyermekekről feljegyzés készül a beszoktatásról, majd felmérések készülnek minden nevelési évben két alkalommal. Ezek a felmérések adják az egyéni fejlesztés alapját, segítik a fejlesztési tervek elkészítését.

Mérési rendszerünk felépítése:

3-4 éves korosztály

- anamnézis lap
- a gyermek egyéni beszoktatásának tapasztalatai

Folyamatos megfigyelés-korcsoportnak megfelelő megfigyelés

4-5 éves korosztály

Bemenő mérés

- rövid DIFER

Folyamatos megfigyelés

- korcsoportnak megfelelő megfigyelés

5-6-7 éves korosztály

Folyamatos megfigyelés

- korcsoportnak megfelelő megfigyelés *Kimenő mérés*
- rövid DIFER

9. Helyi óvodai nevelés programunk bevalásának vizsgálata

Programunk felülvizsgálata folyamatos. Szükség esetén változtatjuk, módosítjuk.

Helyi óvodai programunkat a bevezetést ellenőrizni, értékelni, elemezni szükséges. Az értékelés során visszajelzést kapunk a program gyakorlatban történő megvalósításáról. Mivel a programot minden óvónő sajátjának tekinti, az ellenőrzés és értékelés is kollektív munka.

Az óvoda nevelőtestülete úgy határozott, hogy minden évben egy-egy témakört kiemelve elemezzük, vizsgáljuk programunkat. Az aktuális év augusztusi nevelőtestületi értekezletén döntjük el a vizsgálat témáját.

Feljegyzéseket készítünk az elért eredményekről és hiányosságokról, a tervezéshez mért bevalási helyzetről.

Első tapasztalatainkat összegezzük, s ezen tapasztalatok figyelembe vételével folytatjuk a következő nevelési évet. Fontosnak tartjuk, hogy a pedagógusok szívesen dolgozzanak. A nevelőtestület pedagógusainak véleményét részben folyamatosan, részben a nevelési értekezleteken megismerjük. A szülők véleményét a személyes beszélgetések során (családlátogatás, szülői értekezlet, beszélgető körök, napi találkozások), valamint

kérdőíves módszer segítségével mérhetjük fel.

Megállapításainkat, tapasztalatainkat nevelési értekezleten, szakmai tanácskozásokon összevetjük, később összegezzük írásban. Az indokolt módosításokat ennek alapján végezzük el.

Vizsgálati módszereink:

- megfigyelés
- elemzés
- beszélgetés, dokumentumelemzés, összegzés

Melléklet

Diabéteszes gyerekek ellátása óvodában, iskolában – Eljárásrend

Milyen problémák fordulhatnak elő:

- A gyerek rosszul érzi magát – mérjük meg a vércukrát, hogy lássuk, a rosszullét a cukorszint változásával van-e összefüggésben. Ha igen, azaz a vércukor túl alacsony (4 mmol/l alatti) vagy túl magas (14 mmol/l feletti) szintje vezetett a rosszulléthez, az alábbiak szerint kell eljárni.

- Leesik a vércukor – hipoglikémia

Tünetek: sápadtság, remegés, izzadás, éhségérzet, gyengeség, fáradtság, koncentráció képesség csökkenés, hangulatváltozás, fejfájás, zavart viselkedés $o < 3,9$ mmol/l-es vércukorszint (már 4 mmol/l-nél kezdjük meg a kezelést)

Mit adjunk: 0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot óvodás: 1 dl tej, fél dl gyümölcslé, kis iskolás (alsós) vagy idősebb gyerek: 2 dl tej, 1 dl gyümölcslé vagy 1-2 szőlőcukor tableta + szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrát (1-2 db keksz). o Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag”- hipós csomag, mely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.

A hipoglikémia ellátását követően a vércukor szintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzorral ellenőrizni), és elégtelen vércukor emelkedés esetén a szénhidrát bevitelt ismételni kell.

Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyerek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki

Súlyos hipoglikémia esetén nasalis glucagon (Baqsimi) is használható:

https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/baqsimi-eparproduct-information_hu.pdf o A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!

A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell. Eszméletlen beteget megitatni vagy megetetni tilos!

- Magas vércukrot mérnek /jelez a szenzor

Tünetek: sok folyadék ivása, gyakori vizezés, fáradtság, bágyadság

A szenzorral mért értéket vércukorméréssel kell megerősíteni. Gondoskodjunk a bő folyadékbevitelről, és konzultáljuk a gyerek szüleivel, esetleges plusz inzulin (korrekció) adásáról.

Inzulinpumpás gyereknél a korrekcióra nem reagáló magas vércukor kanülhibára utal. Ilyenkor gyors kanülcserére van szükség. Ha ez nem kivitelezhető, penna kell 1-2 egység inzulint beadni, szülővel egyeztetve

- A gyerek hány – a hányás diabéteszben veszélyes, a szülőket azonnal értesíteni kell.

A második hányás után a gyermeket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetők, a gyermeket mentővel kell kórházba vitetni

- A gyerek belázasodik – a szülőket kell értesíteni, akik értejenek a gyerekért. A lázat azonban addig is csillapítani kell.

- Testnevelési óra előtt:

ha a vércukor 6-12 mmol/l között, az aktivitás megkezdhető

ha a vércukor < 5 mmol/l, 10-20 g szénhidrátot kell fogyasztani, s a mozgást addig halasztani, amíg a vércukor emelkedni kezd, ill. 5 mmol/l feletti nem lesz o ha a

vércukor > 14 mmol/l, az aktivitás megkezdését el kell halasztani A cukorbeteg

gyermekek gondozását végző szakemberek és a családokat összefogó alapítványok

könyvekkel, kiadványokkal segítik a pedagógusok munkáját Ajánlott irodalom: Békefi

Dezső: Gyermekkori diabétesz - Tanácsok szülőknek és gyermekeknek MENT-A-

KALAUZ 2.0 – DIABtippek családoktól családoknak Soltész Gyula: Diabéteszes lett a

gyermekem Szurikáta diabTanoda Barkai L, Madácsy L (szerk): A gyermekdiabetológia

kézikönyve. SpringMed, Budapest, 2019. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma

egészségügyi szakmai irányelve a gyermekkori diabetes ellátásáról. Magyar Közlöny
2021. április 30. 596 . <http://www.kozlonyok.hu/kozlonyok/Kozlonyok/6/PDF/2021/>

10. Legitimációs záradék

A helyi óvodai programot

Elfogadta
(Nevelőtestület)

dátum:
.....

Jóváhagyta
(Intézményvezető)

dátum:
.....

Véleményt nyilvánított
(Az óvoda Szülői Munkaközössége)

dátum:
.....

SZM elnöke

Egyetért

(Fenntartó – amennyiben a program módosításával a fenntartóra többletkötelezettség hárul)

dátum:
.....

Véleményezte – amennyiben a fenntartó kér, szakértőt fogadhat (Országos Szakértői névjegyzékben szereplő szakértő)

dátum:.....
.....

szakértő

Tájékoztatásul megkapták

dátum:
.....
.....

Az óvoda pedagógiai programját az óvoda nyilvánosságra hozta. Az Oktatási Hivatal Közoktatási Információs rendszerében, valamint az óvodában is elérhető. Amennyiben az óvoda honlapot készít, itt is feltöltésre kerül.

11. Érvényességi rendelkezések

A Helyi Nevelési Program érvényessége: visszavonásig érvényes.

A Program módosításának lehetséges indokai:

- szülői igények változása
- testületi javaslat

A módosítás döntés előkészítő szervei:

- Nevelőtestület
- Szülők Közössége

A Program módosításának előírásai:

- a testület kétharmados többségi szavazata

Irodalomjegyzék

1. Az Óvodai Nevelés Programja
Országos Pedagógiai Intézet 1989.
2. Az Óvodai Közlekedésre Nevelés elméleti és módszertani kérdései
NAVITAS KFT Budapest
3. Berczik Sára: Mozgásfejlesztő és tartásjavító gimnasztika
Testnevelési és Sportfüzetek 1992.
4. B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék
Tankönyvkiadó Bp. 1982.
5. Dr. Benedek István: Óvodavezetés másképpen
OKKER Oktatási Iroda Budapest 1996.
6. Erick Framm: A szeretet művészete
Háttér Kiadó Bp. 1993.
7. Forrai Katalin: Ének az óvodában
Zeneműkiadó, Bp. 1996.
8. Helyi Program Terézvárosból
OKKER Oktatási és Kiadói KFT. 1997.
9. Mérei Ferenc - V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
Bp. Gondolat, 1978.
10. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközével (választható óvodai program)
Szolnok, 1997.
11. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
Országos Közoktatási Intézet Bp.
12. Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés
OKKER Bp. 1997.
13. Óvoda az ezredfordulón
Művelődési és Közoktatási Minisztérium Bp. 1998.
14. Pereszlényi Éva: Az óvodák szakmai fejlesztése
BTF. Bp. 1994.
15. Simonné Zachár Anna
Iskolába készülök, Pápa, 1996.

16. Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
17. RAABE Kiadó: Óvónők kincsestára
18. RAABE Kiadó: Kisgyermek, nagy problémák
19. Az óvodai nevelés országos alapprogramja (363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet)